דכיתנא לון לרוך ליישן מלא קלמר כל כלי פשתן מתוס אלא
הוי כלים שמנו מטמאים (ג) מסו בקלון וזקן כלעשון ואין נאלק
כין יין נסך שכולו טון וכין קלר ליסור לוזה שנפל על מטמון
מתני' את שדרכו לעבוד בקורה.
לא מפסיק מידי. שמפקיה מתכון ומיתיים לון לטבולון:
תורה אור

דצבתא. מין נמי לעקר"ש: שרי להו. מתרון ולמ"ל מגנון שהיון
מכלון בקפיים: וגוגב באשבולות. ויהן מוטלות ביין: ברחים. שעומדון
בהם דמיים קדם נתינתן לכד ומונון בקורה: בהם דמיים קדם נתינתן לכד ומונון בקורה:
לא מפסיק מידי. שהמקה מתכון ומיתיים לון לטבולון:

דצבתא לגנבן דכיתנא מישגון ואי אית בהו
קטרי שרי להו איחבר עם הארץ שרשיש
יהו לגת ונגע באשבולות רבי ורבי חייא חד
אמר "אשכול וכל סביבותיו טמאין וכל הגת
כולה טהורה והד אמר כל הגת כולה נמי
טמאה ולמ"ד אשכול וכל סביבותיו טמאים
וכל הגת כולה טהורה מאי שנא מהא דתנן
*"שרץ שנמצא ברחים אינו אמור אלא
מקום מגעו ואם היה משקין מחלך הכל
טמא הרחים לא מפסק ולא מידי הבא מפסק
אשבולות אורז ליה רבנן לר' יהושע ואמרי
לה לבריה דרבי יהושע בדברי האומר
אשכול וכל סביבותיו טמאין וכל הגת כולה
טהורה: **זמתני'** "חלוקה כלי השמיש מן
העובדי כוכבים את שדרכו להטביל שמיל
להגעיל יגעיל בלבן באור יבלן באור "השפוד
והאסכלא מלבנן באור "הסכין שפה והיא
טהורה: **גמ'** חנא "יוכלו צריכין טבילה
בארבעים סאה מנהני מילי אמר רבא דאמר
קרא "כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש
ומדר הוסיף לך הכתוב מדרה ארדת חני
בר קפרא מחוך שנאמר "במי נדה שומע
אני שצריך הזאה שלישי ושביעי ת"ל אך
חלק א"כ מה ת"ל במי נדה "מים שנדה
טבלת בהן דבר אומר ארבעים סאה
איצטריך למיכתב ומדר ואיצטריך למיכתב
במי נדה אי כתב ומדר הוא דאמר לי' (ו) כל דבר
כתב רחמנא במי נדה אי כתב רחמנא במי
נדה הוה אמינא הערב שמש בנדה כתב.
רחמנא ומדר לאלתר אמר רב נחמן אמר
רבה בר אבוה 'אפי' כלים חדשים בטשטש
דהא ישנים וליבנן כחדשים דמי ואפילו
הכי בעי טבילה מחקף לה רב ששת א
הכי אפי' זוזא דסרבלא נמי א"ל הכי סעורה
אמורין בפרשה אמר רב נחמן אמר רבה
בר אבוה לא שנו אלא בלקוחין ובמעשה
שהיה "אבל שאולין לא. רב יצחק בר יוסף
ובן מגא *דמדא מעובד טובכים סבר
להטבילה א"ל הוא מרבנן ורבי יעקב
שמיה לדידי מפרשא לי מינה דרבי יוחנן
כלי מחטה אמורין בפרשה אמר רב אשי
הני כלי זכוכית *הואיל וכי נשתברו יש
להן תקנה ככלי מתכות דמי קונא פליגי
בה רב אחא ורבינא חד אמר בחדלתו וחד
אמר בסופו "והלכתא בסופו אביגיא להו
משבנתא מאי אמר מר בר רב אשי אבא משבן ליה עובד כוכבים בסמא
דכמסא ואמבליה ואישתי ביה "ולא ידענא אי משום דקסבר משבנתא מבטיע
דמיא אי משום דחזי לעובד כוכבים דדעתה לשקעיה: ת"ר הלוקח כלי
חשמיש מן העובדי כוכבים "דברים שלא נשתמש בהן מטבילין והן טהורין
"דברים שנשתמש בהן ע"י צונן כגון כוסות וקתניות וצלחיות מיחן
ומטבילין והם טהורין דברים שנשתמש בהן ע"י חמין כגון היורות הקומקמומין
ומחטי חמין מגעילין ומטבילין והן טהורין דברים שנשתמש בהן ע"י האור כגון
השפודין והאסכלאות מלבנן ומטבילין והן טהורין וכולן שנשתמש בהן עד
שלא יטבול ושלא יגעיל ושלא יבלן חני דיא אסור ותניא איתך "טהור ל"ק
הא כמאן דאמר נותן טעם לפגם אסור הא כמאן דאמר *נותן טעם לפגם טהור
ולמאן דאמר נותן טעם לפגם טהור נגעילי עובדי כוכבים דאסר רחמנא היכי
משכחת לה "אמר רב חייא בריה דרב הונא "לא אסרה תורה אלא קדירה
בת

*) [ומ"ש: מטבון]

בת יומא. שביטל בה שוכר כוכבים כיום אבל ביטל בה אחמול
כגון הפיג בה טעמון בלילה ולילה ומוכן בשבילו אחר מחמול
אלא לפגם: מכאן "ואילך לישרתי". אף לכתחלה: מגעילין. לא
מגיר לגיעון לגיעון סוף לא הכלי: (ג) מבי קדשים השפוד
והאסכלא. שלהם הכן בשר קדש תורה אור

בת יומא דלאו נותן טעם לפגם הוא מבאן
ואילך לישרתי "גזירה קדירה שאינה בת
יומא משום קדירה בת יומא ואורך קדירה
בת יומא נמי מפנם פגמה דמי ליה רב
עמרם לרב ששת חנן השפודין והאסכלא
מלבנן באור *(והרגני) גבי קדשים *השפוד
והאסכלא מגעילין "בחמין א"ל עמרם ברי
מה ענין קדשים אצל גיעולי עובדי כוכבים
דבא היתירא בלע דחם אסורא בלע אמר
*רבא סוף כי קא פליט אסורא קא
פליט אלא אמר *רבא מאי הגעלה נמי
שטיפה ומריקה א"ל אביי מי דמי מריקה
ושטיפה בצונן הגעלה בחמין *אלא אמר
אביי "יגיר עליו רעו חנא הבא ליבון והוא
הדין להגעלה חנא הרם הגעלה והוה ליבון
א"ל רבא אי הכי לחנינהו לבולהו ברוא
ולירחני חדא באורך ארריתי ולימא יגיר
עליו רעו אלא אמר רבא קדשים היינו
מעמיתו "כדרב נחמן אמר רבה בר אבוה
דאמר כל יום ויום נעשה גיעול לחבירו
תינח שלמים דכיון דלשני ימים מיתאכלי
מקמי דיזדחי נותר קא חי גיעול אלא חטאת
כיון דליום ולילה מיתאכלא כי מבשל בה
האידנא חטאת הוי נותר כי הדר מבשל בה
למחר א שלמים או חטאת קא פליט נותר
דחטאת דהאידנא בחטאת ושלמים דלמחר
אמרי לא צריכא דכי מבשל בה חטאת
האידנא הדר מבשל בה האידנא שלמים
דחטאת דלמחר ושלמים דאתמול בהדי
הדדי קא שלים זמייניהו והדר מבשל שלמים
דלמחר א"ה הגעלה נמי לא ליבעי קשיא
רב פפא אמר האי קרירי האי לא קרירי רב
אשי אמר לעולם בראבדן מעיקרא הכא
התירא בלע הכא אסורא בלע ודקא קשיא
לך דבעידנא דקא פליט אסורא קא פליט
בעידנא דקא פליט לא איתיה לאסורא
בעינייהו ועד כמה מלבנן א"ר מני עד שיעור שהשיר
קליפתן וכיצד מגעילין א"ר הונא "יורה קטנה
בתוך יורה גדולה יורה גדולה מאי ה"ש
דהוא דורה דהוא ברבר *עקביה "אחרר ליה
גדנפא

בת יומא. שביטל בה שוכר כוכבים כיום אבל ביטל בה אחמול
כגון הפיג בה טעמון בלילה ולילה ומוכן בשבילו אחר מחמול
אלא לפגם: מכאן "ואילך לישרתי". אף לכתחלה: מגעילין. לא
מגיר לגיעון לגיעון סוף לא הכלי: (ג) מבי קדשים השפוד
והאסכלא. שלהם הכן בשר קדש תורה אור

מסורת השלם

(ג) [ר"ח וחסון]

[ל"ל מפני שמעמיד ע"ש]

[ל"ל רבה]

[ל"ל רבא ר"ל מאמר מפני ל"ל ר"ש הוסיף]

[ל"ל מפני]

[ל"ל מפני]

[ל"ל רבה]

[ל"ל מפני]

[ל"ל מפני]

[ל"ל מפני

עז: השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

הסכין שפה • ומעלה עמר פעמים בקרקע כיצד מעלה קלמר שלש פעמים מטמא הכסת לאם לא זוקף עשר פעמים מיטא מקרקע מרין לקמן על שמחה: כמה בולעו בצורצות. לא בולעו אלא עד שהיה ירד מן קל מים ר׳ ז׳:

אמר רב הונא בריה דרב יהושע אמר רב אמי אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא בר אבדימי

הרשותה בסכין של שוחטי כוכבים רב אחר קולה. נריך לבעמוד בחדושים. שלא תחכה בה משולם: חדושה. ממלי מיתבקרא משום עבודת כוכבים דאמר כאי מבר לא אמרה אלא אמר מעמד עבודת כוכבים וכן לרבי יעמתל וכן לרב״ש דפליגי בפרק כל שחמשאל (מ״ח מא) בעבודת כוכבים בעמוד אחרת לרב״ש דמעמד כוכבים ולרבי יעמת

תשובה בגמרא לא הזכירו לשון זה של מצר החזה. אלא כך אמרו [חולין מח, א] ריאה שניקבה ודופן סותמתה כשרה, ופירשו היכא במקום רביתא. ומקום רביתא היכא מקום חתוכה דאוני. ואמר רבינא והוא דסביך בבישרא. הילכך כל מקום חתוכה דאוני הוי מקום רביתא ואין משגיחין בדבר זה כין ניתן לכהן ללא ניתן.

עה

שאלת אם נתן בלולב יותר משתי ערבות אם יש בו משום בל תוסיף אם לא.

תשובה כל דבר שהוא לנאותו אין בו משום בל תוסיף, אבל שלא לנאותו יש בו משום בל תוסיף כין בערבה ובין בהדס. ולפיכך סבור הרב רבי משה במז"ל [לולב פ"ז ה"ז] שריבוי הערבה אינו לנוי בלולב ולפיכך יש בו משום בל תוסיף. אבל הדס כל שאתה מרבה בו אתה מוסיף בנוי ולפיכך אין בו משום בל תוסיף. וכבר כתבתי זה פעמים בראיות ברורות ובארתי באור רב [ראה לקמן סי' תסח וסי' תקלה].

עו

נכפל במיוחסות לרמב"ן סי' קעב

שאלת אם מותר לאכול גבינה על גבי מפה שאכלו עליה בשר אם לאו מפני שהמפה בלועה מבשר. והבאת לראיה קצת לאיסור ההיא שמעתתא דפרק דם חטאת [זבחים צה, ב] אשר תבושל בו [ויקרא ו, כא] אין לי אלא שבשל בו עירה לתוכו רותח וכו'. ושאלת לפרש לך אותה שמועה.

תשובה הדבר נראה לי ברור שאסור לאכול גבינה על מפה שאכלו עליה בשר, וכן לאכול בשר על מפה שאכלו עליה גבינה, לפי שאין לך כל מפה ומפה שאין עליה כמה טיפי בשר שאכלו עליה. ולא מחמת מה שנבלע בתוכה אני אומר, שהבלוע אינו יוצא אלא ע"י דבר חם, ואם משום בלע היה אסור להניח עליה גבינה חמה אבל צוננת לא. אלא שאני אומר וכן האמת שלכלוכי בשר יש על המפה, פעמים הרבה שנופלין עליה טיפי התבשיל וזה תדיר תדיר, וכן שמקנחין עליה סכין שחותכין בה הבשר, וכל שהוא בעין כשמניחין עליה גבינה בין חמה כין צוננת נוגעין זה בזה לפחות והדחה מיהא בעי. וכדתנן [חולין קז, ב] צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת ובלבד שלא יהיו נוגעין זה בזה. ואקשינן עלה בגמרא וכי נוגעין זה בזה מאי הוי צונן וצונן הוא, ואהדרינן נהי דקליפה לא בעו הדחה מיהא בעו. ועוד שזה חמור יותר, כי הרבה פעמים ידבקו לכלוכי הבשר בעצמו בגבינה עצמה או בלחם אשר הוא אוכל עליה ויאכל בשר וגבינה בתפישה אחת. וזה דבר ברור. ועל כן אנו רגילין לשמור עצמנו מזה הרבה שומר נפשו ירחק מהם. וכל שכן שאסור לחתוך גבינה אפילו צוננת בסכין שרגילין לחתוך בה בשר. ולא עוד אלא אפילו הפת שאוכלין עם הגבינה אסור לחתוך בסכין שחותכין בה בשר, לפי שרוב הסכינין שומנו של בשר קרוש על פניה וכשחותך בה את הפת הוא נדבק בפת. וכדאמרינן [חולין קיא, ב] צנון שחתכו בסכין מותר לאכלו בכותח, ואוקימנא דוקא בדטעים ליה וליכא טעם בשר כלל. ואפשר כי טעימת קפילא בעי כדעת רש"י ז"ל [שם ד"ה האי]. ואמרינן [שם קיב, א] נמי קישות ואבטיח גריר לבי פיסקי, וזה פשוט.

עז

נכפל במיוחסות לרמב"ן סי' קעב

ולענין אותה שמועה ששאלת לבאר לך פירושה.

השמועה פשוטה היא לפניך וכך פירושה, אשר תבושל בו [ויקרא ו, כא] אין לי אלא שהקפיד הכתוב להטעינו שבירה אלא בשבשל בו, אבל אם נתבשל חוצה לו ועירה לתוכו רותח ונבלע הרוטב בתוכו מנין שיהא טעון שבירה, תלמוד לומר אשר תבושל בו ישבר, מדסמך הכתוב ישבר אצל בו ולא כתוב ואם בכלי חרש תבושל ישבר, שמע מינה למדרש מיניה כתביה לומר כל שנבלע בו מכל מקום ישבר. בעי רמי בר חמא צלאו באויר התנור מהו, כלומר שתלה שפוד של שעיר החטאת באויר התנור וצלאו שם ולא נבלע ממנו כלום בדפני התנור מהו, הקפיד הכתוב בבשול זה להטעינו שבירה כיון שלא נבלע ממנו כלום בתנור, ואהדר ליה רבא אין שהכתוב על אחת מהם הקפיד, ותדע לך דהא קתני אחד שבשל בו ואחד שעירה לתוכו רותח. ואמר ליה בלוע בלא בשול לא קא מיבעיא לי דהא כל שעירה לתוכו רותח נבלע מרוטבו בתנור, אלא כי קא מיבעיא לי בשול בלא בלוע כזה שצלאו באויר התנור, שנתבשל בתוכו ולא נבלע ממנו כלום בתנור. ואתיא למיפשטה מדאמר רב נחמן

מחמיר על עצמו משום מעשה שהיה, ואע"פ שהיה מקיל בעוף, היינו לפי שלא ראה ספר הזוהר, אבל אנו שזכינו לראות, טוב ונכון להחמיר בבשר עוף ע"כ, ואיני יודע מה היה רואה בזוהר להחמיר בבשר עוף, שהוא מדרבנן לדעת מהר"ם, גם מ"ש שמהר"ם לא ראה את הזוהר, א"כ (ר"א) [ר"ח] (ק"ה ע"א) ג"כ לפי דבריו לא זכה לראות הזוהר, שאם ראה לא היה כותב אכל גבינה מותר לאכול בשר אחריו, אלא אין ראייה מן הזוהר, דאיירי באכל בשר ואח"כ גבינה, ולפי' ר"ת וה"ג דשרו לאכול גבינה אחר בשר, אפ"ה לא קשיא להו מן הזוהר, דמפרשי שאוכל בשר וגבינה בלא קנוח והדחה, וכן משמע הלשון שאמר מתחילה, דאכלי כחדא כו', ומ"מ נראה, אפילו נזהר בכל הפרישות, לא יכול להחמיר למנוע עצמו שלא לאכול בשר אחר גבינה משום פרישות, אם לא שבא מכשול לידו, או שהשיניים נקובים, והקרוב לודאי שלא יכול לנקרם ויבא לידי מכשול, אבל יכול לצוות לביתו שלא יביאו לו ב' תבשילין, אחד של גבינה, ואחד של בשר, בסעודה אחת, וזה לא נראה כמינות, מאחר שלא הביאו לו על השלחן:

ז. דין מי שאכל גבינה, ורוצה לאכול אחריו [בשר] ירחץ ידיו ויקנח פיו, דהיינו שילעום פת, ויקנח בו פיו יפה, ובכל דבר שירצה יכול לקנח פיו, חוץ מקמחא ותמרא וירקא, ומי שרוצה להחמיר, ידיח גם פיו ביין או במים:

תניא (ק"ד ע"ב) ב"ש אומרים מקנח, וב"ה אומרים מדיח, מאי מקנח ומאי מדיח, אי לימא ב"ש אומרים מקנח ולא בעי מדיח, וב"ה אומרים מדיח ולא בעי מקנח, אלא הא דאמר ר"ז אין קנוח פה אלא בפת, כמאן, כב"ש, אלא ב"ש אומרים מקנח ולא בעי מדיח, וב"ה אומרים אף מדיח, א"כ ה"ל מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה, ואמאי לא תנייה גבי קולי ב"ש וחומרי ב"ה, אלא ב"ש אומרים מקנח וה"ה למדיח, וב"ה אומרים מדיח וה"ה למקנח, מר אמר חדא, ומר אמר חדא ולא פליגי, ופי' רש"י, ודברי הכל דבעי תרווייהו לב"ש, וכן לב"ה, וכתב הסמ"ג (לאוין ק"מ) ומנהגו של ריב"א, לאחר שאכל גבינה היה עושה הדחה לידיו ולפיו, ומשים אצבעו לתוך פיו, כדי לבדוק יפה, שלא ישאר שום דבר בפיו, ואח"כ עושה קנוח בפת, ומסקנא פסק שם פרק כ"ה (ק"ה ע"א) שבכל דבר יכולין לקנח, לבד מקמח ותמרים וירקות, אבל מורי ר"י כתב שהיה נוהג ריב"ש, ששורה פת במים או ביין, ואוכל, שעולה בשביל שניהן, קינוח והדחת הפה, ותימא מאי הוא לישנא דה"ה למדיח, לומר שצריך נמי להדיח, הל"ל מר סבר אף מקנח בעי (ומ"ש) [ומר סבר] אף מדיח בעי, ולא פליגי, ועוד, וכי מסתבר לומר דכל חד בעי תרתי, ולא נקט אלא חדא, וסמך על מה שנדע מעצמינו, שצריך אף הדחה עם הקינוח, או קינוח עם ההדחה, וליכא מאן דכר שמיה במשנה או בברייתא דבעינן תרווייהו, על כן נראה לפרש, דבתחילת הסוגיא קאמר אילימא ב"ש אומרים מקנח ולא בעי הדחה, ר"ל נמי ולא סגי בהדחה לחוד, וכן לב"ה איפכא, ובהא פליגי, (מ"ס) [א"כ] הא דר"ז אתיא כב"ש, אבל השתא משני דלא פליגי, אלא לב"ש מקנח לחוד מהני, וה"ה מדיח לחוד, וכן לב"ה מדיח מהני להו, וה"ה למקנח, ולפ"ז נדחה הא דאידכר לעיל בברייתא דאגרא, עוף וגבינה נאכלין באפיקורן, בלא קינוח הפה ונטילת ידים, ולא הזכיר הדחה, אלא כדפרישית.

ואף שכתב הרא"ש (סימן ה') בענין אחר וז"ל, ב"ש אומרים מקנח, וה"ה מדיח, וב"ה אומרים מדיח, וה"ה דמקנח, ולא פליגי; ב"ש אומרים תחלה מקנח, ולא הזכירו הדחה, וא"ל ב"ה אף הדחה שהיא טובה יותר מקינוח, כמו שהוכיח ר"ש ז"ל, והודו להם ב"ש, ואין לפרש דב"ש אמרו בקנוח לחודא סגי, וה"ה בהדחה לחודא, וב"ה אומרים בהדחה לחודא, וה"ה בקינוח, ולא פליגי, דא"כ כיון דאמרי ב"ש תחלה דסגי בקנוח לחודא, מאי הוצרכו ב"ה תו למימר דסגי בהדחה לחודא, דעדיפא מקינוח, הלכך צ"ל דתרווייהו בעי כו', ותימא לפירושו, למאי דבעי לדחוקי ולומר דלא פליגי, לימא ב"ש אומרים סגי בקינוח, וב"ה סברי אף הדחה שהיא טובה בעי עם הקינוח, ומנ"ל לומר דב"ש הודו להם, אלא צ"ל דמתחילה לא עלה על דעתם לומר דסגי בקינוח לחודיה, אלא בעי תרווייהו, כמו ב"ה שהזכירו הדחה, ופירוש עם הקינוח, כך לב"ש המזכיר קנוח פירוש ועם הדחה, והשתא חזרה קושיא דידן, דמנא ידעין ב"ש שנבין מדעתינו לומר שבעי אף הדחה עם הקינוח, ולא סגי בקינוח לחוד, ומה שהקשה דא"א לפרש כמ"ש, דא"כ לא ה"ל לב"ה להזכיר הדחה, אלא קינוח, נראה בעיני דלא קשה, דב"ש הזכירו הגרוע, ר"ל דאפילו בזה סגי, ולא בעי הדחה, וב"ה הזכירו המעולה שבשתיהן, ור"ל דעדיף לכתחילה בהדחה, ולא פליגי, אבל לכ"ע לא בעינן תרווייהו, וכדפירישית, ופי' המחוור בעיני, מ"ש הר"ן וז"ל, רש"י פי' דתרווייהו בעינן, ואינו נראה, דא"כ כי אמרינן קנוח הפה ונטילת ידים לעיל בברייתא דאגרא, הל"ל קנוח הפה והדחת פה ונטילת ידים, לפיכך נראה דמדיח היינו נטילת ידים, וב"ש איירי בהכשר פה, וב"ה בהכשר ידים, וכולהו מודו דתרווייהו בעינן ע"כ, וכ"ד הרשב"א (תהכה"א דף פ"ז ע"ב) נוטה לזה, דלא צריך הדחת פה כלל, כי אם קינוח הפה, (וכן) [לכן] לא הזכיר אלא קינוח הפה לחוד, ומ"מ מי שבא להחמיר יחמיר, מאחר שיצא הדבר מפי שני עמודי עולם, ר"ש וגם ר"ת, וכבר כתבתי בסימן ה' דנטילת ידים אחר הגבינה בלילה הוא דצריך, ולא ביום, מדין הגמרא, אכן כתב הר"פ (הג"ה סמ"ק סימן רי"ג אות ד') שיש לרחצם אפי' ביום, שפעמים שהגבינה שמינה, ונדבקת בלחלוחית הידים, ולאו אדעתיה, ומסקינן (ק"ה ע"א) והלכתא, בכל מילי הוי קנוח הפה, בר מתמרי וקימחא וירקא, דכל חד מהני תרי, דהיינו תמרי וירקא, משטר קא שטר, כלומר נדבק בחיך, ואינו מקנח אותו, וקימחא משום דרכיך טפי, ומפריק, כלומר מתפרק בפה, ואינו מקנח הפה והחיך יפה:

ח. דין שאסור לאכול גבינה על מפה שאכלו בה בשר, ואפילו הפת שאוכלין עם הגבינה. אסור לחתוך בסכין של בשר, ומצוה מן המובחר, כשאכל גבינה ורוצה לאכול בשר אחריו, צריך להעביר מעל השלחן הלחם, וכל מאכל שהיו עם גבינה, וכן יביא מפה אחרת, ואח"כ יביא בשר, וכארנו דאפי' אם נעץ הסכין של בשר בקרקע ' פעמים אין לחתוך בו גבינה:

פיסקא, וכתב בתשו' להרמב"ן (מיוחסות סימן קע"ב) שאסור לאכול גבינה על מפה שאכלו בה בשר, שא"א שאין עליה כמה טיפים בשר, שלכלוכי בשר יש עליה, שהרבה פעמים יש שנופלין טיפי התבשיל, וכן שמקנחים עליהם הסכין שחותכין בה בשר, וכל שהוא בעין, כשמניחין עליה גבינה, בין חמה בין צוננת, נוגעים זה לזה לפחות, והדחה מיהו בעי, והא דתנן (ק"ז ע"ב) צורר אדם בשר וגבינה כו', נהי דקליפה לא בעי, הדחה מיהו בעי, ועוד שזה חמור יותר הרבה, כי הרבה פעמים

ידבקו לכלים הבשר בעצמו, והגבינה בעצמה, או בלחם אשר הוא אוכל, ויאכל בשר וגבינה בתפיסה אחת, וזה דבר ברור, וכ"ש שאסור לחתוך גבינה, ואפי' צוננת, בסכין שרגילין לחתוך בשר, ולא עוד, אלא אפי' הפת שאוכלין עם הגבינה אסור לחתוך בסכין שחותכין בה בשר, לפי שלפעמים הסכינין שומנו של בשר קרוש עליהן, וכשחותכין הפת נדבק בו, כדאמרינן (ק"א ע"ב) צנון שחתכו בסכין מותר לאכלו בכותח, ומוקמינן דבטעים קפילא, וליכא טעם בשר כלל, ואמרינן נמי (ק"ב ע"א) קישות ואבטיח גריר להו לבי פסקי עכ"ל, וכ"ד הרשב"א (ח"א סימן ע"ז) כמ"ש הרמב"ן בתשובה, ובא"ח (ה' איסורי מאכלות סימן ס"א) כ' בשם בה"ת (סימן ע"א) שר"ש היה מתיר בסכין של בשר לחתוך בו לחם, ולאכול עם גבינה, משום דהוי נ"ט בר נ"ט, אבל לחתוך בה גבינה ודאי אסור, אם לא נעצה בקרקע י' פעמים, או ששפשף (ברך) [באבן רך] או בפחם, ומיהו בלא קינוח אפילו לחם אסור, מפני שמנונית שעליו, ובא מעשה לפני הר"ש, שחתכה שפחתו בסכין של בשר גבינה של גוים שהוחמו אצל האש, ואמר הרב שהסכין כשר, וא"צ אלא הדחה, כדין צונן, דהאי נמי כצונן דמי, כיון דאין היד סולדת בו עכ"ל, ונראה, הא שכתב לעיל שלחתוך גבינה אסור אם לא נעצה, דמשמע בנעיצה שרי לכתחילה, לא נהירא, דלא התירו נעיצה, אלא אם אירע במקרה שחתכו בסכין של חלב בשר, או איפכא, שצריך נעיצה להכשירו מן האיסור, אבל להתיר לכתחילה לחתוך בסכין של בשר גבינה ע"י נעיצה אינו ראוי, כי אם בהגעלה, וע"ז נהגו בכל הארצות שלנו, כל בר ישראל יש לו ב' סכינים, ולא סגי להו בסכין של בשר לחוד, ולנעוץ בקרקע כשבא לאכול בו לחם [עם] גבינה, וראיתי למדקדקים שיש להם ג' סכינים, שאחד מיוחד לבשר ואחד לחלב, והאחד לחתוך בו לחם, לצורך האכילה, ומצוה מן המובחר כמ"ש הא"ז (ח"א סימן ת"ס) וז"ל, ומצוה [מן המובחר] היכא שאכל גבינה, ורוצה לאכול בשר אחריו, צריך להעביר מעל השלחן הלחם וכל מאכל שעלו עם הגבינה על השלחן, ואח"כ יביא בשר ויאכל ע"כ (הוה) [וה"ה] מפה אחרת, כמ"ש ל' בסי' מ"ט:

ט. דין כל שיש בו ריח תורה, אם אכל בשר, לא שנא בהמה או חיה או עוף, לא יאכל אחריו גבינה, עד שישהה כשיעור שמזמן סעודת הבקר עד הערב, דהיינו שש שעות, ואפי' שהה כשיעור הזה, אם חושש בשר בין שיניו צריך להסירו, והלועס לתינוק אין צריך להמתין כזה השיעור, אלא מקנח פיו ומדיח וסגי, והא דשרי בשהיית ו' שעות, דווקא כשכבר סילק ובירך, אבל אם לא סילק ובירך, אפילו כל היום כולו אסור, ומי שאוכל בשר ושהה קצת, ואח"כ מצא בשר בין שיניו, [אין צריך] שהייה כדי מסעודה לסעודה מאותו זמן שנטל הבשר, אלא מאכילה ראשונה חשבינן לומן שהיה, אבל הדחה מיהו בעי, והאוכל כחל צריך להמתין אחריו כמו אחר בשר, אבל אם בא אחריו לאכול בשר, אין צריך לחטט שיניו, וכן צריך ליטול ידיו ולהדיח פיו בין בשר לדגים:

אמר רב חסדא (ק"ה ע"א), אכל בשר אסור לאכול גבינה, גבינה מותר לאכול בשר, א"ל רב אחא בר יוסף לר"ח, בשר שבין השניים מהו, קרי עליה (במדבר י"א ל"ג) הבשר עודנו בין שיניהם, אמר מר עוקבא, אנא להא מילתא חלא בר חמרא לגבי אבא, דאילו אבא, כי הוה אכיל בשרא, לא הוי אכיל גבינה עד למחר כי השתא, ואילו אנא בהא סעודתא לא אכילנא, לסעודה אחריתא אכילנא, וכתבו התו' (ד"ה לסעודתא) לא בסעוד' שרגילין לעשות אחת שחרית ואחת ערבית, אלא אפי' לאלתר, אם סילק השלחן ובירך מותר, דלא פליג רבנן ע"כ, וכ"ד ראבי"ה, וכתב מהרא"י בשערים שלו (הגש"ד סימן ע"ז) רבים נהגו להקל, ועושין להם פשרה מדעתן, להמתין שעה אחת אחר סעודת בשר, וסילקו ובירכו, ואז אוכלין גבינה, אעפ"י דלא אשכחן טעמא ורמז לשיעור זה, מ"מ מי ימחה בידיהם, הואיל והתו' וראבי"ה מתירין, אכן הצנועים מושכין ידיהם מסעודת שחרית לסעודת ערבית, גם נוהגים העולם, אפילו כשאוכלין בשר עוף, שלא לאכול גבינה אחריו, שאין חילוק בין בשר עוף לבשר בהמה ע"כ, ואיני יודע למה תפסו להקל להתיר בסילק ובירך אפי' מיד, שמן הדין היה לנו להמתין מעת לעת, וכ"כ ר"ח ז"ל (רשב"א ק"ה ע"א, ד"ה הא) וז"ל, ולא מצינו מי שהתיר לאכול גבינה אחר בשר בפחות מעת לעת, אלא מר עוקבא דאכל בשר בסעודה אחת ובסעודה אחרת גבינה, ואמר על עצמו דבהא מילתא חלא בר חמרא אנא, וא"א להתיר בפחות מזה, והבשר של בין השניים בשר גמור הוא ע"כ, ודומה לזה כתב הרי"ף ז"ל, וז"ל, שמעינן מהא דהאי דאמר ר"ח אכל בשר אסור לאכול גבינה, דלא שרי למיכל גבינה אלא א"כ דשרי ליה שיעור מאי דצריך לסעודה אחריתי, דלא אשכחינן מאן דשרי למיכל גבינה בתר בשרא בפחות מהאי שיעורא, וא"כ למה לנו להקל כ"כ, שלא להמתין לכל הפחות השיעור כמ"ש הרמב"ם (המ"א פ"ט הכ"ח).

ועוד נתקשה בישיבה, מה היה דעת מר עוקבא להיות חלא בר חמרא נגד אביו, ואם נאמר בזה היה מתפאר, על דרך כח דהתירא עדיף, א"כ לא היה לו לומר אנא חלא כו', אלא נראה, שגם אביו לא היה מקובל מרבותיו להמתין כ"ד שעות, אלא קבלה הוה בידיהם שלא לאכול גבינה אחר בשר, כי אם מסעודה לסעודה, והנה אביו תפס להחמיר, ואמר שאין נקרא מסעודה לסעודה אלא סעודות הקבועות שאוכל אדם קבע, לרוב שובעו ובריבוי תבשילין, למי שהיכולת בידו, כי אם מעת לעת, ואעפ"י שאוכל ג"כ מעט בנתיים, כארעי הן חשובות לגבי סעודה הקבועה, וכן הוא בין הרבה שרים, שאוכלין סעודה הקבוע מעת לעת, וכן הוא לרוב ליאסתניסים, ומשום הכי היה חוכך להחמיר, שלא לאכול מסעודה לסעודה, עד סעודה (אחת) [אחרת] המוכיחת לכל, דהיינו כ"ד שעות, והוא אמר, אנא כחלא בר חמרא, שלא אוכל להחמיר כל כך, ותופס אני פי' מסעודה לסעודה דרך הממוצע לרוב בני אדם, דהיינו אחת שחרית ואחת ערבית, וכן הוא עיקר, שלא להקל מזה כלל, וא"א למחות ביד בני אדם שאינם בני תורה, אבל בבני תורה ראוי למחות בידם, ולגעור בהם, שלא יקילו פחות משש שעות, בפרט מאחר שבש"ד (סימן ע"ז) כתב שכך נהגו העולם, כפסק ר' משה, שצריך שש שעות, ולא כדברי ר"י שמתיר בסילק ובירך, ומ"מ מודה אני לפי' ר"י, שחלוי בסילק ובירך, דאי לא סילק ובירך אפי' כל היום כולו אסור, דהא בעינן סעודה אחרת, והרבה בני אדם מקילין בזה, וטעות הוא בידם.

כתב הטור י"ד (סימן פ"ט) וז"ל, אכל בשר, לא שנא בהמה חיה ועוף, לא יאכל גבינה אחריו, עד שישהה כשיעור שמזמן סעודת הבוקר עד סעודת הערב, שהוא שש שעות, ואפי' אם שהה השיעור, אם יש בשר בין השניים צריך להסירו, ובתוך הזמן אפי' אין בשר בין השניים אסור, לפי שהבשר מוציא שומן, ומושך טעם, עד זמן ארוך, ולפ"ז הטעם

באר חגולה עם ציונים מהש"ך

ז. שם וכליפגא קמא:
ח. כפירוש התוספות [שם ח, ב ד"ה והלכתא] והרא"ש שם:
ט. מקקנת הגמרא שם דף ח [ע"ב]:

ציונים לרמ"א עם ציונים מהש"ך

ד) איסור והיתר [ה]ארוך כלל נ"ח [דין יד] בשם מהר"מ [מרוטנבורג מעכ"ן סימן שנח]:

נקודות הכסף

ג) [ע"ז ס"ק יא] לא הויה צריך לכתוב כו' כמו שכתב סעיף ג' כו'. ולי נראה לצרף לכתבו (דהפי) [דהוה] אמינא דווקא בסעיף ג' שרי לשחוט בה לתידי דטריפי סימנים לאפוקי דס לא בלעי, אבל הכא הוה אמינא דטלא, קא משמע לן:

הגהות והערות

בג) מוקן ע"פ מגד שמים:
בד) וכן כתב גם בנקודות הכסף ס"ק ב:
בה) עיין תוספות הרא"ש מולין ח, ב ד"ה מכין שגם שם כתב "אלא":
בו) במשמרת הבית שם גרס "שעומה" עליו:
בז) עיין בלחם משנה שם שהמה על דברי המגיד משנה והביא גירסא אחרת מהריו, וגם הש"ך כאן הביא בשם הרשב"א במשמרת הבית שלמלן לאמר בעי הדחה אין די בקיטום, וע"ש:
בח) עיין במשנות זהב פ"ק ו ד"ה בללא דמילתא:

טו ומותר לחתוך כו'. משמע אפילו שחטו בו הרבה פעמים מותר לחתוך לונן על ידי הדחה, וכן כתב בעטרת זהב [לבש סעיף ג] וכן משמע מדברי הפוסקים וכן הוא בהגהות מיימוני סוף פרק ו [מהלכות מאכלות אסורות לוח ק] בשם רא"ה [מולין פימן אלף קיג] בהדיא, וכן משמע בדרכי משה [לוח ד]. ולא דמי לרגיל לשחוט בו טריפות דבסעיף ג', דהכא שאני דאיקורו משום דם ומיטרק טריק ואינו נבלע כל כך בסכין וכמו שכתבו הפוסקים: ד

ג סכין (יד) ששחט בו טריפה אסור לשחוט בו צונן. יא לא היה לריך לכתוב בו צונן. יב לא היה לריך לכתוב דין זה, שהרי אפילו שחט טריפה מהני הדחה אפילו לשחוט בו, כמו שכתב סעיף ג', אלא דנקט כאן דין לונן מילדי דנקט דין רוחה. ופשוט הוא בלא מתן לונן בלא הדחה מכין מחילה, שמדינא אחר כך אותו הלונן: (יב) סגי ליה כו'. לפי שאין בית השחיטה כרוחה גמור כמו שכתב העור בשם רשב"א [מורת הבית האחרון שם יד, ב ובקצר יב, ב]: (יג) אע"ג שאינו בכלי כו'. בכ"ף ולא בכ"ת: (יד) ששחט בו טריפה. בזה אין שייך לומר מילדי דטרילדי סימנים לפלוגי דס לא בלעי כמו שכתבתי בסעיף ב' [בס"ק טו], דכאן בלע שמנונית ולא מבטיל ליה טריפה דפליטת דס. והא דמהני הדחה בכסין, משום דאין בית השחיטה כרוחה כל כך לענין שהפליט מה שבלוע בסכין, אלא שעיקר האיסור משום מה שנדבק שמנונית איסור על פני הסכין והוא נבלע בסימנים, על כן מהני הדחה מה שעל פני הסכין. כך הוא דעת רשב"א [מורת הבית האחרון [בית ח שער ב טו, ח] דמוס בית השחיטה מועיל שהסכין בולע, אבל לענין שיפליט הבלוע לתוך דבר אחר לא מהני, ועל כן קרא רשב"א לרוחה זה רוחה קלת ולא רוחה גמור:

כן לא בלע דמי לרגיל לשחוט בו טריפות דבסעיף ג', אלא דמי לדבר אחר שאינו בכלי כו'. כב"ף ולא בכ"ת: (יד) ששחט בו טריפה. בזה אין שייך לומר מילדי דטרילדי סימנים לפלוגי דס לא בלעי כמו שכתבתי בסעיף ב' [בס"ק טו], דכאן בלע שמנונית ולא מבטיל ליה טריפה דפליטת דס. והא דמהני הדחה בכסין, משום דאין בית השחיטה כרוחה כל כך לענין שהפליט מה שבלוע בסכין, אלא שעיקר האיסור משום מה שנדבק שמנונית איסור על פני הסכין והוא נבלע בסימנים, על כן מהני הדחה מה שעל פני הסכין. כך הוא דעת רשב"א [מורת הבית האחרון [בית ח שער ב טו, ח] דמוס בית השחיטה מועיל שהסכין בולע, אבל לענין שיפליט הבלוע לתוך דבר אחר לא מהני, ועל כן קרא רשב"א לרוחה זה רוחה קלת ולא רוחה גמור:

כן לא בלע דמי לרגיל לשחוט בו טריפות דבסעיף ג', אלא דמי לדבר אחר שאינו בכלי כו'. כב"ף ולא בכ"ת: (יד) ששחט בו טריפה. בזה אין שייך לומר מילדי דטרילדי סימנים לפלוגי דס לא בלעי כמו שכתבתי בסעיף ב' [בס"ק טו], דכאן בלע שמנונית ולא מבטיל ליה טריפה דפליטת דס. והא דמהני הדחה בכסין, משום דאין בית השחיטה כרוחה כל כך לענין שהפליט מה שבלוע בסכין, אלא שעיקר האיסור משום מה שנדבק שמנונית איסור על פני הסכין והוא נבלע בסימנים, על כן מהני הדחה מה שעל פני הסכין. כך הוא דעת רשב"א [מורת הבית האחרון [בית ח שער ב טו, ח] דמוס בית השחיטה מועיל שהסכין בולע, אבל לענין שיפליט הבלוע לתוך דבר אחר לא מהני, ועל כן קרא רשב"א לרוחה זה רוחה קלת ולא רוחה גמור:

(יא) לחתוך בו צונן. [ז] [ח] שידיחנו (יג) תחלה: (יב) סגי ליה בהגעלה על ידי עירוי (בכלי) [בכלי*] רא"מון: (יג) אף על גב שאינו בכלי כו'. [בקצר יב, ב]: (יד) ששחט בו טריפה. בזה אין שייך לומר מילדי דטרילדי סימנים לפלוגי דס לא בלעי כמו שכתבתי בסעיף ב' [בס"ק טו], דכאן בלע שמנונית ולא מבטיל ליה טריפה דפליטת דס. והא דמהני הדחה בכסין, משום דאין בית השחיטה כרוחה כל כך לענין שהפליט מה שבלוע בסכין, אלא שעיקר האיסור משום מה שנדבק שמנונית איסור על פני הסכין והוא נבלע בסימנים, על כן מהני הדחה מה שעל פני הסכין. כך הוא דעת רשב"א [מורת הבית האחרון [בית ח שער ב טו, ח] דמוס בית השחיטה מועיל שהסכין בולע, אבל לענין שיפליט הבלוע לתוך דבר אחר לא מהני, ועל כן קרא רשב"א לרוחה זה רוחה קלת ולא רוחה גמור:

כן לא בלע דמי לרגיל לשחוט בו טריפות דבסעיף ג', אלא דמי לדבר אחר שאינו בכלי כו'. כב"ף ולא בכ"ת

ירחון לעזר ר' שלמה

הגה ראשונה

ל"ד אלול תרנ"ד

הקדמה

ידוע לכל אנשי שלומנו, אשר אנו מוציאים לאור ירחון לעזר ר' שלמה, אשר בו נדפסים דברי תורה ומוסר, ומכתבים מאנשי שלומנו, אשר בו נדפסים מכתבים מאנשי שלומנו, אשר בו נדפסים מכתבים מאנשי שלומנו, אשר בו נדפסים מ

באר הגולה עם ציונים מהש"ך

יח. תוספות והרא"ש [סס] מהא דרב עוקבא בר ממל בסוף עבודה זרה [שו, ב]:

נקודות הכסף

ה) [ס"ז ס"ק סח] ונראה ליישב דעת המור כו', יש לפסוק אסאן דאסר דהדחה פני כו'. אין זה נכון, דבכהאי גוונא דהסכין מגולגל בדם קרפה ליכא סלוגמא ולכולי עלמא אין השחיטה טולא מן המוכן לפניו, ועוד אמאי קיימא לן איסורא כאן עפי מסכין של גויס. גם מה שכתב ריש תימה רבה על הב"י וכו', ככר קדמוהו הב"ח [ד"ה ומ"ש ואם אמר] ואמר אחרונים שם וכמו שכתבתי בש"ך ס"ק י"ט ע"ש:

הגהות והערות

לג) תוקן ע"פ פמ"ג כאן:

הגהות הסמ"ע

סעיף ג צריך נעיצה עשר פעמים בקרקע קשה. לעיל [סעיף ה] בסכין ... של גויס זוקק מיעבד אנו כשאמר הדחק מוסר לשחוט בו כהאי גוונא, [אבל] בסכין שאמרו בה ערוכיפות] לכתחלה נעלה י פעמים [בקרקע קשה] ושוחט בה, וכן הוא בהרבי משה [אות ה]:

מימן ס"ט, ואפילו לגלי קיימא לן דבעי הדחה וכמו שכתב הר"ב מימן ע"ו [בפיף ב], בבר מירלו הרשב"א [חולין ח, ב ד"ה רבה] והר"ן פרק קמא דחולין [ב, ח ד"ה מיממר] בשם רביו יונה, דאי משום דם בשפשוף בעלמא הוי מגי עד שיגלו המיס בלא מרחה דם אבל השתא משום שמנונית של איסור בעינן שפשוף גדול בידים היטב כדי טריפות תדיר כב צריך נעיצה עשר פעמים בקרקע בקרקע בו באומד הדעת עכ"ל. (כן כתבו שם לאמר לאמר בש"ס גבי סכין של גויס מדיח אבל אין קיימא לן קולף), וכן כתב הכלבו [סימן קו פרק ד פב, ג]. (ומה אמי שפיר בלא חימא הא דכתבו הטור והמחבר אסור לשחוט בו עד שידיחנו בצונן, ולא חימא דישחוט בו בלא הדחה להא ידיחנו אחר כך משמעא כיון דדרכו בהדחה כדלקמן ליש סימן ל"ח [בפיף ב] אבל ודאי הכא בעינן דוקא הדחה היטב דלא מגי בשאר הדחה. וכן יש לומר לקמן סימן ס"ד [בפיף ו] [יז] [יח] בהאם נמי כתבו הרשב"א [תורת הבית בית ג שער ב פג, ג והרב המגיד מאכלות אסורות ג, ח] דצריך שפשוף גדול בידים היטב כו' ע"ש). ולאחר לחק עצמו הדריסה [בפיף י] [ו] [ז] [ח] ואיסמיטיטיה דבריי פוסקים אלו: **כא ואם רגיל לשחוט בו טריפות תדיר כו'.** פירש רש"ל [יש של אלמה [חולין פרק ח סימן יב] כגון שאחט הרבה בהמות ונמצאו כמה בהמות מהן טרפות בבדיקה דשוב לא ישחוט אבל יעבוד כו'. וכתב הב"ח [ד"ה ואם רגיל] דהבהמות הכשרות שנמצאו מהן הוכשרו בקנות שעשה בגמים וע"ש: **כב צריך נעיצה וכו'.** פירוש ושוחט אחר כך לכתחילה, וכן כתבו הלכי משה [אות ה] ובדלישה [אות ז]. ואע"ג דבסכין של גויס לעיל לא מהני נעיצה לכתחלה היינו משום שבלע טובא על ידי רתיחה ממש, משא"כ הכא. וחילוק זה משמע ברש"י [חולין ח, ב ד"ה והלכתא] והוכר בתוספות [שם ד"ה והלכתא] ושאר פוסקים:

בהמות הרבה ונמצאו כמה בהמות מהן טריפה בבדיקה, דשוב לא ישחוט בו אלא יעבוד בקרקע קשה, ואף אם אמר שהטור לא כיון לזה מכל מקום יש להורות כן, וכן יעשה בכל מקום יש לחורות כן, ודאי לכתחילה אין לחוש לזה כשאומרין בהמות הרבה שיהיו בגמים, דכל שיש כשירות בגמיים לא מיקרי רגיל בטיפור, ולא דמי לסכין של גויס. אלא נאם מרי לשחוט שאחט בהמות בזה אחר זה ובטרפו, אמה שאחט אחריהם בלא נעיצת קרקע קשה (ד*)צריך לקלוף את השחיטה. וגרלאה דבר' שחיטות בעיקרו, מיקרי רגיל לשחוט בו טריפות, דבר' זימני הוא חזקה כמו שהבאתי לקמן בסימן ק' סעיף ד' [ס"ק ו] לענין שלאה תולעים. אבל לכתחלה די בקנות בשיער יפה כמו שכתבתי כאן, אלא שהרש"ל [שם] כתב שעתה לא נהגו לקנות יפה כראוי אלא דרך ערלי, ולריך המורה להזהיר על זה:

שמקומה יפה אלא שאיסור בלוע בו אמרינן דבלע על ידי שחיטה כל שכן שמנונית שנדבק בו ואינו מקומה דבעי קליפה עכ"ל. וסברתו נראה ברורה, דפשוט שלא מהני הדחה למה שנבלע אלא למה שהוא על פניו, וכיון שנתבאר בסכין של גויס דהשתא השחיטה לריך קליפה

(יז) רגיל לשחוט בו אלמא שאוס את השחיטה גורם נעיצה עשר פעמים שמגליע בה הסכין, הכי נמי מגליע בו, ומה יועיל הדחת הבשר כיון שיש איסור בעין על הסכין משמעות טריפה, דאם לא כן לא היה הסכין לריך הדחה, אלא ודאי דבלע ומגליע אחר כך על ידי אוס את השחיטה. וכן כתב בהדיא בתורת הבית האחרון [בית ג שער ב טו, ג] וזה לשונו, וכיון שכן הע"ג דקיימא לן בסכין טריפה כמאן דאמר בלוען, קיימא לן כרב בסכין של גויס דקולף לפי שהאיסור נדבק בעין על פני הסכין ונבלע בבשר עם אוס את השחיטה, והוא הדין לסכין שאחט בה טריפה אם שחט בה קודם שידיח יקלוף כרב כו'. יח ונראה ליישב דעת הטור דמבירא ליה כיון דבבר יש מחלוקת בסכין של גויס אם הבשר לריך קליפה או הדחה, ונהי דיש לפסוק אם לחומרא דקולף, מכל מקום אמר דקיל לאוסריה מסכין של גויס יש לסמוך אמאן דאמר דהדחה מגי אפילו בסכין של גויס. ומכל מקום לענין הלכה יש לפסוק להחמיר דבעינן גם כאן קליפה כמו שכתב רש"ל, וכן אמיק מו"ח ז"ל [נ"ח פוף ד"ה ומ"ש ואם אחט]. ויש חימה רבה על הב"י [שם] שכתב שפשוט כדעת הטור, והרי יש מחלוקת רבה ועצומה נגדו: (יז) רגיל לשחוט בו טריפות כו'. זה הוי כמו סכין של גויס, ואם כן אם עבר ושחט בלא נעיצה פסולה צריך כאן לקלוף את השחיטה אפילו לדעת הטור שזכרתי קודם לזה. וכתב רש"ל [יש של אלמה שם] ולא אוכל להבין דעתו מי הוא שרגיל לשחוט טריפות בסכין כי אין ידע מקודם שטרוף, וגם אינו בנמצא שמיחד אדם סכין לשחוט טריפה, אלא שמיחד אדם סכין לשחיטת טריפה, אלא ודאי דאם לא יבדוק אם הוא טריפה אם לא אינו יכול לשחוט בו אלא אם כן יבדוק אם הוא טריפה, ואם לא יבדוק אם הוא טריפה

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ומן שלא יהא נוגע בו אדם אחר ולא יהא נוגע בו אדם אחר ולא יהא נוגע בו אדם אחר ול

ריש פרק ד׳

הלכות מלוה ולוה

א [א] **המלוה** את חבירו ואמר לו אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני אינו חייב לשלם לו אלא מנה אחד. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר הרי זה חייב לשלם לו שני מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו שלשה מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ד׳ מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ה׳ מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ו׳ מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ז׳ מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ח׳ מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ט׳ מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו י׳ מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו י״א מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו י״ב מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו י״ג מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו י״ד מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ט״ו מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ט״ז מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ט״ז מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ט״ז מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ט״ז מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ט״ז מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ט״ז מנים. ואם אמר אם לא אביא לך מנה לזמן פלוני הרי אני חייב לשלם לך מנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר ומנה אחר הרי זה חייב לשלם לו ט״ז מנים.

ריש פרק ה׳

ריש פרק ו׳

ריש פרק ז׳

ריש פרק ח׳

ריש פרק ט׳

ריש פרק י׳

(קח) * מיהו על ידי נעיצה בקרקע קשה שרי (כ"י בסס מ"ח וכל .בו) (קט) אבל

ביאורים

בסימן צ"ו, וכל זה בגבינה או פת צונמת אבל גבינה או פת רותחת דין אחר לה ויתבאר בסימן צ"ד סעיף ד': * מיהו על ידי נעיצה בקרקע קשה שרי. וכתב הט"ז וז"ל זה קאי אמ"ש שרוצה לחתוך גבינה בסכין של בשר אבל במ"ש שאסור לחתוך לחם וכו' לא צריך רק קינוח הסכין כדמשמע בב"י במ"ש בשם א"ח בשם רבינו שמשון ושם כתוב הטעם דהוה נ"ט בר נ"ט ולדידן א"צ לזה שהרי מבואר בסימן צ"ו דדוקא בדבר חריף אמרינן דבולע משום דוחקא דסכין עכ"ל ונראה ביאור שיטת הר"ש דס"ל דהא דבעי בעלמא נעיצה בסכין ולא סגי בקינוחו משום דדוחקא דסכינא מועיל להפליט קצת מהסכין אף בצונן ודבר שאינו חריף והנעיצה מוציאה אותו בלע אבל לעולם לענין השומן הקרוש על פניו מהני קינוח הסכין להעבירו [ולא ס"ל להר"ש מה שכתב רעק"א ממשמעות שאר הפוסקים שבלא הנעיצה נשאר הטיחה על הסכין] ולכן בחתיכת פת סגי בקינוח מפני שהבלע הו"ל נ"ט בר נ"ט דהיתירא קדם שמתערב עם הגבינה ואף דקיי"ל בסימן צ"ה ס"ק כ"ב דאסור לגרום נ"ט בר נ"ט לכתחלה [וכן הקשה רעק"א] יש לומר כמש"כ בספר יד יהודה דהר"ש אזיל בשיטת הרשב"א בחדושיו למכילתין ח' ב' ד"ה אתמר וכו' דדין נעיצה בסכין לא נאמר אלא לכתחלה אבל בדיעבד סגי בקינוח או בהדחת הסכין וא"כ יש לומר דלא מחמרינן תרי חומרי דלכתחלה להצריך נעיצה לכתחלה מחמת הא דאין עושין נ"ט בר נ"ט לכתחלה, והו הנראה בביאור שיטת הר"ש, אמנם בט"ז כתב על דבריו דלדידן א"צ לזה דבדבר שאינו חריף לא מהני דוחקא דסכינא לחודיה להפליט כלום

בדי השלחן

חשש שמנונית של חלב שעל הסכין: (קח) מיהו על ידי נעיצה בקרקע קשה שרי. פי' דבסימן קכ"א סעיף ז' נתבאר שהלוקח סכין מהנכרי ובא להשתמש בו בצונן לא סגי בקינוח או בהדחה אלא צריך לנועצו בקרקע קשה עשר פעמים [וע"ש פרטי הדין בזה] ועל פי זה כתב הרמ"א דגם בענינו אם בא להשתמש בסכין של בשר לצורך סעודת חלב צריך נעיצה (רכב) ר' פעמים והנה יש (רכג) מי שפירש בדברי הרמ"א שהם חורים רק על חתיכת גבינה עצמה שדבר זה דומה למשתמש בסכין של איסור לחתוך מאכל של היתר אבל באידך בבא שהזכיר המחבר שבא לחתוך פת לאוכלו עם גבינה לא חמיר כל כך וסגי לקנח הסכין יפה להעביר השמנונית של בשר שעליו אבל (רכד) אחרים כתבו שאף בזה צריך הסכין נעיצה דבלא זה אין השמנונית הקרוש על פניו מתקנח יפה ונראה שיש להחמיר כדבריהם (ועיין בביאורים). [עוד נחלקו הפוסקים דיש (רכה) שכתבו שהנעיצה מועלת אף לחתוך בו גבינה [ולדעת אותם פוסקים שהבאנו בסמוך דלחתוך בו פת לא צריך נעיצה בעל כרחך דהוא כן דכוונת הרמ"א שהזכיר נעיצה הוא לענין גבינה עצמה] אבל יש (רכו) שנראה מדבריהם דלחתוך בו גבינה לא מהני הנעיצה (רכז) וטעם לדבריהם יש לומר (רכח) דהוא משום שיש לחוש שישכח אח"כ להעביר טיחת הגבינה מעל הסכין כשיבא להשתמש בו שוב לבשר (רכט) ועוד טעם שני יש לומר בזה לפי מש"כ הרמ"א בסימן קכ"א סעיף ה' שכלי הבלוע מאיסור אף להשתמש בו בצונן מותר רק בדרך עראי אבל בקבע אין להשתמש בו בלא הגעלה דחיישינן שמא ישתמש בו בחמץ וא"כ גם בהא דידן יש לחוש כן דמדברי הרמ"א בסמוך שהזכיר מהמנהג של שני סכינים משמע דהכא נמי מיירי משימוש קבע וא"כ חיישינן שיבא להשתמש בסכין גם לגבינה חמה [משא"כ לחתוך פת אין לחוש לזה דאפילו ישתמש בו לפת חמה הא הוה ליה נ"ט בר נ"ט דהיתירא כל שנעצו בקרקע והעביר ממנו הבעין שעליו] (רל) ונראה להחמיר כדיעה זו, וכל זה לכתחלה אבל בדיעבד שחתך כבר את הגבינה אחר נעיצת הסכין (רלא) מותר לאוכלה לכולי עלמא: [(קט) אבל כבר נהגו כל ישראל להיות להם שני סכינים. (רלב) ויש

ציונים

המעיעו הרמ"א: (רכב) תורת הבית וסולת למנחה ותורת יקותיאל ושיורי ברכה ויד יהודה [ודלא כתגורת שמואל שכתב דהכא סגי בפעם אחת]: (רכג) ע"ז וכן הבתיקו המכ"א והערוה"ש: (רכד) ש"ך ופר"ח ותורת יקותיאל וכן נראה דעת רמק"א וכן הוא להדיא בתו"ת: (רכה) ע"ז ותכ"א וכן משמע בתורת יקותיאל: (רכו) ש"ך ופר"ח: (רכז) יד יהודה: (רכח) אמנם לחד ליצנא בש"ך בסימן ס"ע ס"ק פ"ע ליתא להאי חשבא בסכין כי הטיחה שבל הגיו נראה לענין וכשבא להשתמש בו רואהו ומזכר להעבירו [ויד יהודה בסימן ל"א ס"ק כ' הטיר על דברי הש"ך אלו מלשון רש"י קי"ב א' שכתב דסכין פעמים שבשמנונית קרוש עליו ואינו ניכר]: (רכט) יד יהודה: (רל) בשמשמש בו בקבע מיהא, ובדרך עראי ל"ע כל"ל בגות רכ"מ: (רלא) ערוה"ש ועיין עוד בדמ"א בסימן קכ"א סעיף ה' ובש"ך שם ס"ק י"א: (רלב) ע"ז וכן

(קי) כבר נהגו כל ישראל (קיא) * להיות להם

בדי השלחן

שפירש גם בזה שכוונת הרמ"א הוא רק לענין חתיכת גבינה עצמה בסכין של בשר (או להיפך) שמנהג ישראל להיות להם שני סכינים ואינם סומכים על הנעיצה להכשירו מזה לזה אבל לחתוך פת לאוכלו עם המין שכנגדו לא נהגו להחמיר בכך אמנם לדיעה השניה שהבאנו בסוף ס"ק ק"ח דלחתוך גבינה עצמה אפילו נעיצה אינה מועלת אם כן (רלג) בע"כ שכוונת הרמ"א כאן הוא לענין חתיכת פת שהמנהג הוא שלא להשתמש בסכין ממין שכנגדו לחתוך פת אפילו ע"י נעיצה (רלד) וכן הוא אמנם המנהג כהיום וטעם למנהג זה יש לומר (רלה) משום דחיישינן שישכח מלעשות נעיצה בין שימוש אחד לחבירו אי נמי משום דכשעוסק בסעודת גבינה אין ראוי להשתמש בסכין בשרי אפילו רק לחתיכת פת שמא ידבק להסכין משמנונית חלבי שעל ידיו ועוד שמא יטעו וישתמשו בו אף לגבינה עצמה והנה אף שמלשון הרמ"א משמע דרק בסכין נהגו כן ולא בשאר כלי סעודה כגון כפות וצלחות [ואולי משום דשימוש בסכין לחתוך פת תדיר יותר משימוש שאר כלי סעודה להכי חששו בו טפי למכשול] מכל מקום (רלו) המנהג בזה עכשיו שכל כלי סעודה הם מחולקים לבשר לבד ולחלב לבד (רלז) וכן כלי השתייה (רלח) אפילו של זכוכית יהיו מחולקים לסעודת בשר לבד ולסעודת חלב לבד: [(קי) כבר נהגו וכו'. (רלט) והגי מילי שלא בשעת הדחק, אבל בשעת הדחק מוקמינן לה אדיניה וכמו שנתבאר הדין בזה בס"ק ק"ח ע"ש: (קיא) להיות להם שני סכינים. וכתבו (רמ) הפוסקים שיש מדקדקים להיות להם ג' סכינים אחד של גבינה ואחד של בשר ואחד לחתוך בו לחם ויש לחקור אם ר"ל שאינם

ביאורים

מן הסכין [ואף דנקט הט"ז בלישניה שאינו בולע עיקרו ר"ל שאינו מפליט מן הסכין] ולכאורה קשה דא"כ אף לחתוך גבינה נמי ליסגי בקינוח הסכין ועוד קשה דהא קיי"ל בסימן קכ"א סעיף ז' דסכין של נכרי בעי נעיצה [וכבר עמד ע"ז ברעק"א] ובספר יד יהודה כתב לפרש בשיטת הט"ז דאיהו סובר דמה שהצריכו נעיצה אינו מפני הבלע שבסכין אלא צורך הנעיצה הוא להעביר השמנונית הטוח על פניו [וכמש"כ אמנם הט"ז להדיא בסימן ר' סוף ס"ק ו' ע"ש] ולפיכך סכין של איסור או סכין של בשר לחתוך גבינה בעי נעיצה אע"ג דדוחקא דסכינא לא מפליט מידי בלא דבר חריף ומכל מקום לחתוך פת קיל טפי דשם לא החמירו להצריך נעיצה אלא סמכו על קינוח הסכין עכחו"ד היד יהודה ואכתי אינו מובן כל הצורך מאי שנא חתיכת פת לאכול עם גבינה מחתיכת הגבינה עצמה, וצ"ע, ועיין עוד בש"ך דמייתי דעת המהרש"ל שאין להתיר אפילו ע"י נעיצה להשתמש בסכין של בשר לחתוך פת לצורך אכילת חלב עיין שם טעמו ובש"ך חלק עליו וכתב דבנעיצה שרי ונמנ"י כלל ע"ו ס"ק י"ח ובבינת אדם בכלל מ' כתבו שאף המהרש"ל לא כתב להחמיר בזה אלא לחתוך גבינה עצמה, ולדינא בחתיכת פת נראה שיש להקל כדעת הש"ך ודעימיה דסגי בנעיצה אבל בקינוח לא סגי וכמו שמפורש כן בתו"ת שם בכלל ע"ו דין ז' [ויש לעיין בלשון התו"ת שם שכתב וז"ל ומיהו אם קנחו הסכין חחלה היטב ונעצו בקרקע קשה מותר לחתוך בו הפת שרוצה לאכול בו גבינה עכ"ל ולכאורה כשעושה נעיצה אין צורך בקינוח חחלה וכדמשמע נמי מסתימת הפוסקים לקמן בסימן קכ"א בדיני נעיצה ובהגהה כאן הזכיר הרמ"א רק נעיצה ולא קינוח וכן העיר בזה ביד יהודה]: * להיות להם שני סכינים. ובפנים הבאנו מנהג המדקדקים שהובא בפוסקים להיות להם ג' סכינים א' לבשר וא' לחלב וא' ללחם ולכאורה יש לשאול בזה דהיכי דמי דאי מיירי שבדעתו לאכול כל הבכר בסעודה זו מה טעם למנהג זה שלא להשתמש בסכין חלב ללחם שנאכל כולו בסעודת חלב ואי מיירי שאפשר שישתייר מן הלחם ויש לחוש שיקח אח"כ מן הנשאר לסעודת בשר הא זה נכלל במנהג שהביא הרמ"א שלא לסמוך על נעיצת הסכין לחתוך בו פת למין שכנגדו ויש לומר דלעולם מיירי שאפשר שישתייר מן הלחם ומכ"מ אינו נכלל במנהג שהזכיר הרמ"א דטעם המנהג שהביא הרמ"א יש לפרש דאינו משום דחיישינן שישכח לנערן הסכין [שהוא הטעם הראשון שהבאנו בס"ק ק"ט] אלא דהוא משום דכשעוסק בסעודה של מין א' חיישינן אם ישתמש בסכין של המין שכנגדו שיבא על הסכין משמנונית המין השני אי נמי שמא יטעו להשתמש בו אף

ציונים

מעמעו בחכ"מ: (רלג) וכ"כ הש"ך: (רלד) וכ"כ בערוה"ש: [(רלה) דומה למה שכתבתו בס"ק ק"ב בטעם המנהג שלא להגעיל מכשר להלב מו מיפכא [ולפי טעם זה יש להחמיר בכך אף כשמוחך לחם לצורך סעודה שביא כמין הסכין כל שבדעתו לשייר מן הפת דשמא יבא לאכול ממנו בסעודה שביא ממין שכנגד מין הסכין, ועיין מזה עוד בגיאונים בד"כ להיות וכו'] [(רלו) ערוה"ש: (רלז) כנלע"ד, ועיין מזה בתו"ת תשובת מי סימן כ"ב: (רלח) ולא חימת דיש להקל בפי בזכוכית כיון שלדעת מקצת פוסקים לא בלעי דבכלא לאו מעטם בליעה הוא אלא מחמת בטין שעליו הוא: (רלט) ש"ך: (רמ) יש"ש ופר"ח וערוה"ש:

בלם ליה לומלא • פירוש ופת עמה: **דרתם** מעוש שיכתא • פירש בקונטרס רוח רעה שורה על הדיס כלא מעט מחבת ורבינו יום מפרש דבלא מחבת פת לעיקר ועל דיו אמרים כיום כשבעדים דלא נרפו מתולעים בעוש ובלאה דאמרינן" עכונן כדרכם ולא נרפו מתולעים בעוש ולא נרפו מן לך לך מולעים מפני שמיים ומחבת אינה מבלה אלא מעט מה שאין יכול לעבר בפיו לאוכלו ולא דתרינן מפה לאוכלי תרומה. בלים ליה אומצא. מתך לו חתיכה בשר: בלם. בס"ם מתוקים כמו (מלכים ב) עדיו לבשם שמתמר. הסכון ממתקין עדיו (לבשם) כל מום ולי נראה בלם ליה מומלא לשון המותה בגמלים כמו

מוסף רש"י

איחוד. דמי אפין לו אלא מלוח אחר מוכשרו ומתמעטין ומתקרבין ומתכנס הכלוח ומתרבין לכל אפין לו אלא מלוח (מרש"ל ה).

כל שהוא. מין כגון בצלים ופומיו. כגון בצלים ופומיו כמו שלוש אלא מלקח אם שלוש מקרבה לו ומלוחו ומבלה (לעיל ק:).

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה אמר רב אמר לאמר כל הקריקה אמר לדמין: (ו) ד"ה אלא מלוח דמין: (ז) ד"ה אלא מלוח דמין: (ח) ד"ה אלא מלוח דמין: (ט) ד"ה אלא מלוח דמין: (י) ד"ה אלא מלוח דמין: (יא) ד"ה אלא מלוח דמין: (יב) ד"ה אלא מלוח דמין: (יג) ד"ה אלא מלוח דמין: (יד) ד"ה אלא מלוח דמין: (טו) ד"ה אלא מלוח דמין: (טז) ד"ה אלא מלוח דמין: (יז) ד"ה אלא מלוח דמין: (יח) ד"ה אלא מלוח דמין: (יט) ד"ה אלא מלוח דמין: (כ) ד"ה אלא מלוח דמין: (כא) ד"ה אלא מלוח דמין: (כב) ד"ה אלא מלוח דמין: (כג) ד"ה אלא מלוח דמין: (כד) ד"ה אלא מלוח דמין: (כה) ד"ה אלא מלוח דמין: (כו) ד"ה אלא מלוח דמין: (כז) ד"ה אלא מלוח דמין: (כח) ד"ה אלא מלוח דמין: (כט) ד"ה אלא מלוח דמין: (ל) ד"ה אלא מלוח דמין: (לא) ד"ה אלא מלוח דמין: (לב) ד"ה אלא מלוח דמין: (לג) ד"ה אלא מלוח דמין: (לד) ד"ה אלא מלוח דמין: (לה) ד"ה אלא מלוח דמין: (לו) ד"ה אלא מלוח דמין: (לז) ד"ה אלא מלוח דמין: (לח) ד"ה אלא מלוח דמין: (לט) ד"ה אלא מלוח דמין: (מ) ד"ה אלא מלוח דמין: (מא) ד"ה אלא מלוח דמין: (מב) ד"ה אלא מלוח דמין: (מג) ד"ה אלא מלוח דמין: (מד) ד"ה אלא מלוח דמין: (מה) ד"ה אלא מלוח דמין: (מו) ד"ה אלא מלוח דמין: (מז) ד"ה אלא מלוח דמין: (מח) ד"ה אלא מלוח דמין: (מט) ד"ה אלא מלוח דמין: (נ) ד"ה אלא מלוח דמין: (נא) ד"ה אלא מלוח דמין: (נב) ד"ה אלא מלוח דמין: (נג) ד"ה אלא מלוח דמין: (נד) ד"ה אלא מלוח דמין: (נה) ד"ה אלא מלוח דמין: (נו) ד"ה אלא מלוח דמין: (נז) ד"ה אלא מלוח דמין: (נח) ד"ה אלא מלוח דמין: (נט) ד"ה אלא מלוח דמין: (ס) ד"ה אלא מלוח דמין: (סא) ד"ה אלא מלוח דמין: (סב) ד"ה אלא מלוח דמין: (סג) ד"ה אלא מלוח דמין: (סד) ד"ה אלא מלוח דמין: (סה) ד"ה אלא מלוח דמין: (סו) ד"ה אלא מלוח דמין: (סז) ד"ה אלא מלוח דמין: (סח) ד"ה אלא מלוח דמין: (סט) ד"ה אלא מלוח דמין: (ע) ד"ה אלא מלוח דמין: (עא) ד"ה אלא מלוח דמין: (עב) ד"ה אלא מלוח דמין: (עג) ד"ה אלא מלוח דמין: (עד) ד"ה אלא מלוח דמין: (עה) ד"ה אלא מלוח דמין: (עו) ד"ה אלא מלוח דמין: (עז) ד"ה אלא מלוח דמין: (עח) ד"ה אלא מלוח דמין: (עט) ד"ה אלא מלוח דמין: (פ) ד"ה אלא מלוח דמין: (פא) ד"ה אלא מלוח דמין: (פב) ד"ה אלא מלוח דמין: (פג) ד"ה אלא מלוח דמין: (פד) ד"ה אלא מלוח דמין: (פה) ד"ה אלא מלוח דמין: (פו) ד"ה אלא מלוח דמין: (פז) ד"ה אלא מלוח דמין: (פח) ד"ה אלא מלוח דמין: (פט) ד"ה אלא מלוח דמין: (צ) ד"ה אלא מלוח דמין: (צא) ד"ה אלא מלוח דמין: (צב) ד"ה אלא מלוח דמין: (צג) ד"ה אלא מלוח דמין: (צד) ד"ה אלא מלוח דמין: (צה) ד"ה אלא מלוח דמין: (צו) ד"ה אלא מלוח דמין: (צז) ד"ה אלא מלוח דמין: (צח) ד"ה אלא מלוח דמין: (צט) ד"ה אלא מלוח דמין: (ק) ד"ה אלא מלוח דמין: (קא) ד"ה אלא מלוח דמין: (קב) ד"ה אלא מלוח דמין: (קג) ד"ה אלא מלוח דמין: (קד) ד"ה אלא מלוח דמין: (קה) ד"ה אלא מלוח דמין: (קו) ד"ה אלא מלוח דמין: (קז) ד"ה אלא מלוח דמין: (קח) ד"ה אלא מלוח דמין: (קט) ד"ה אלא מלוח דמין: (ר) ד"ה אלא מלוח דמין: (רא) ד"ה אלא מלוח דמין: (רב) ד"ה אלא מלוח דמין: (רג) ד"ה אלא מלוח דמין: (רד) ד"ה אלא מלוח דמין: (רה) ד"ה אלא מלוח דמין: (רו) ד"ה אלא מלוח דמין: (רז) ד"ה אלא מלוח דמין: (רח) ד"ה אלא מלוח דמין: (רט) ד"ה אלא מלוח דמין: (ש) ד"ה אלא מלוח דמין: (שא) ד"ה אלא מלוח דמין: (שב) ד"ה אלא מלוח דמין: (שג) ד"ה אלא מלוח דמין: (שד) ד"ה אלא מלוח דמין: (שה) ד"ה אלא מלוח דמין: (שו) ד"ה אלא מלוח דמין: (שז) ד"ה אלא מלוח דמין: (שח) ד"ה אלא מלוח דמין: (שט) ד"ה אלא מלוח דמין: (ת) ד"ה אלא מלוח דמין: (תא) ד"ה אלא מלוח דמין: (תב) ד"ה אלא מלוח דמין: (תג) ד"ה אלא מלוח דמין: (תד) ד"ה אלא מלוח דמין: (תה) ד"ה אלא מלוח דמין: (תו) ד"ה אלא מלוח דמין: (תז) ד"ה אלא מלוח דמין: (תח) ד"ה אלא מלוח דמין: (תט) ד"ה אלא מלוח דמין: (תי) ד"ה אלא מלוח דמין: (תיא) ד"ה אלא מלוח דמין: (תיב) ד"ה אלא מלוח דמין: (תיג) ד"ה אלא מלוח דמין: (תיד) ד"ה אלא מלוח דמין: (תיה) ד"ה אלא מלוח דמין: (תיו) ד"ה אלא מלוח דמין: (תיז) ד"ה אלא מלוח דמין: (תיח) ד"ה אלא מלוח דמין: (תי

לומדים לגמרא

הלכות בשר בחלב

[illegible]

אמר לה אביי

[illegible]

אמר לה אביי

[illegible]

אמר לה אביי

(סעיף ד) **כה) לצלות כחל כו׳.** לה לומר דלכתחלה אסור לצלות לו למלוח כחל על בשר אלא ממת הבשר ובדיעבד אפילו על הבשר מותר וכשפודיס שלו אסור לכתחלה בכל ענין וכמו שמבאר בסימן ע״ג סעיף ד׳ וה׳ ובמת יוסף המא מתלוקת הפוסקים בזה אם יש חילוק בין קרעו שתי וערב ושתו בכולתל או לאו ע״ש ודעת הרב בהג״ה בצליה נתבאר בסעיף ב׳. **כו) ויש מי שמתיר.** אפילו לכתחלה למלוח כחל על הבשר אפילו בלא קריעה אלא דמי לבכר שאין דרך המלח להפליט אלא דם אבל לא חלב שבו עור בשם הרא״ש (פכ״ה סוף סי׳ מ): **כז) ואין למלחו עם בשר.** וכן כתב מהרש״ל באיסור והיתר שלו שם (מבוארת סי׳ ל אות ג) ובשפרו פרק כל הבשר סימן נ״ז דלכתחלה אסור למלחו עם בשר בין חומי בשרא בין עלי בשרא ולענין דיעבד נראה דעת מהרש״ל באיסור והיתר שלו שם דאם קרעו שתי וערב מותר אפילו לא טחו בכולתל ונראה דעת הרב דהא הרמב״ן והרשב״א (תוה״ק שם) ושאר פוסקים ממירין בדיעבד אפילו בלא קריעה כלל אפילו עלי בשרא והרא״ש והטור ושאר פוסקים ממירין אפילו לכתחלה והאוסר הוא יחיד לגבי הרב רבותא וכן פסק מהרש״ל עצמו בספרו שם דבדיעבד אם מלחו אפילו בלא שום קריעה כלל אפילו עלי בשרא מותר וע״ל שחזר בו ממ״ש באיסור והיתר שלו: **כח) ומותר למלחו עם שאר בשר.** וכן נבטלו וכ״כ באיסור והיתר המרוב סוף כלל י״ח (דין מז) ע״ש ועיין לעיל ס״ס פ״ז (ס״י הגה״ה, וס״ך ס״ק לג):

צא (סעיף א) **א) אלא שצריך להדיח כו׳.** וכתב הב״ח (ריש הסימן) ה) דדוקא כשאחד מהן לח אבל אם שניהם יבשים אפילו הדחה אין צריך (ב):

לא משום חלב כן פסק מורת חטאת (שם):

צא (סעיף ב) **(א) כל מידי דבעי הדחה כו׳.** א) בטור כתב הה שמע מינה כל מידי כו׳ א) יש להקשות מאי שמע מינה דקאמר הא היא דבהדיא אמרינן במתניתין (פולין קז:) ובלבד שלא יהיו לוגעים זה בזה וי״ל דהוה אמינא דוקא בשר וגבינה עלמה אבל בכלי שלהם אין צריך ליזהר קמ״ל דכל מידי דבעי הדחה ואפילו בכלי. ויליף לה מדאמר אמר (שם) נהי דקליפה לא

נקודות הכסף

כ) **אמנם תמהתי כו׳.** ואמי תמה עליו היאך הוא תמה גזירות אכמים ז״ל לא אשכחן בדוכתי טוי דגזרינן גזירה לגזירה וכן כתבו המוסקים ריש פרק כל הבשר (קד. ד״ה ומגא) וזה לשונם ומ״ש מקומות דגזרינן גזירה ולא מיישינן ואין לדמות גזירות אכמים ז״ל לזו אלא במקומות שהש״ס מדמה ע״כ:

ביאור הגר״א

ובדיעבד כו׳. כשיטתו דלכתחלה בעינן קריעה שתי וערב וטיחה בכותל ובדיעבד מותר כנ״ל והוי כשאר בשר: (ל) **ואם כו׳ וכן כו׳.** דחלב שחוטה מדרבנן כהאי גוונא לא גזרו כיון דלא פירש ואינו בכנוס כיון שנקרע וכמ״ש שם ק״ט עמוד ב׳ זה בנוס כו׳ וכן בבכרוש שהוא מדרבנן וחלב שחוטה דרבנן לא גזרו ועיין ט״ז בשם איסור והיתר הארוך: (לא) **לצלות.** גמרא קי״א עמוד א׳: (לב) **או למולחו.** דמליח כרותח דצלי כמ״ש בפרק גיד הנשה (צ״ז עמוד ב׳): (לג) **ויש מי כו׳.** עיין באר הגולה: (לד) **אבל בדיעבד כו׳.** אף על גב דבצליה אסרינן אף בדיעבד עם בשר כמ״ש תוספות כנ״ל שהרי הרא״ש מתיר לכתחלה במליחה ואף שהרשב״א אוסר הרי הרשב״א וסייעתו מתירין אף בצלייה בדיעבד בכל ענין כנ״ל סעיף ג׳: (לה) **עור הקיבה כו׳.** עיין תוספות שם צ״ז עמוד ב׳ ד״ה וכחל מן וי״ל דהאי כו׳ מה שאין כן בקיבה כמ״ש ק״ט עמוד ב׳:

צא (א) **כל מידי כו׳.** כמ״ש במתניתין ובלבד כו׳ וקאמר בגמרא נהי כו׳ ח״ש ודוקא כו׳: (ליקוט) **כל כו׳ ודוקא כו׳.** עיין רש״י בחולין ח׳ עמוד א׳ ד״ה ותיפוק כו׳. פירוש אאיסור ולא אהיתר דלשון ותיפוק משמע אאיסור והא דלא פריך אהיתר משום דארבא ליכא למיפרך דלא הזכיר היתר לכתחלה ואשוחט גם כן ליכא למיפרך משום דיש לומר דסבירא ליה כמאן

באר הגולה

(א) דמלא שמוטה הוא מדרבנן:

יב מהא דדרש אמימר וכו׳ שם דף קי״ח:

יג עור בשם הרשב״א [ורמב״ן] משום דמלית כרוחם דצלי:

יד מהבאר לעיל סימן ע״ג: עוי שם בשם הרא״ש שהמלח אינו מפליט החלב ואינו מצליטו כדופני הכחל:

צא א משנה מולין דף ק״ז וכדתפרש אמי שם רשב״א:

ב עור [ורשב״א] בשם בעל העיטור מהא דתנן ובלבד שלא יגעו זה בזה:

דגול מרבבה

[ג] **אם כן הוי ליה גזירה לגזירה.** ולדברי בשר עוף שהוא ג״כ מדרבנן ג״כ אינו נאסר בכבשה ובמליחה ואם כן קשיא עובדא דבר גחלא דנאכל לכתא דלא שריה רב מיגגא אלא מטעם דנאסל מחמת מלחו בחולין (דף קי״ב ע״א) לכן דברי הטורי זהב ממוהים בזה ול״ע:

גליון מהרש״א

ז **ולא אמרינן כבוש כמבושל.** דין כבוש ריש סימן ק״ה:

צא א **דין בשר וחלב** ומלוח שאינו נאכל מחמת מלחו:

אמרי בינה

ג) **וכלי שאינו מנוקב דנקט כו׳.** עיין בפרי מגדים שכתב דהלשון מגומגם וכונת הטו״ז דמשום חלב אף אם הניחו בכלי שאינו מנוקב נמי שרי (כי הטו״ז לשיטתו בס״ק הקודם) אלא משום דם נקיט חחלה בכלי מנוקב דאי בכלי שאינו מנוקב אסור משום דם:

צא א) **בטור כתב בזה כו׳.** ר״ל אחר שכתב הטור כמ״ש המחבר כאן בסעיף א׳ כתב עוד בזה הלשון כתב בעל העיטור שמע מינה כל מידי דבעי הדחה כו׳ כמ״ש המחבר כאן בסעיף ב׳. והקשה הט״ז על הא דכתב בלשון שמע מינה הא בהדיא אמרינן במתניתין דבשר וגבינה מותר לצור אותם במטפחת אחת ובלבד שלא יהא נוגעים זה בזה ואמר אביי הטעם דלא יהא נוגעים זה בזה דנהי

(יא) **גומות מלאות חלב כו׳.** הטעם שם בליקוט והיתר הארוך (כלל יא דין ה) שחוטה הא גזירה אכמים משום בשר בחלב וכל אלא פירש לא גזרו ועוד דלא גרע מדם האיברים אלא פירש בצלייה שמותר אבל אם לא נקרע כדינו הוי חלב כנוס בתוכו ומקרי פירש ואסור מדרבנן ע״כ: **(יב) ולא אמרינן כבוש כמבושל.** הטעם שם בליקוט והיתר הארוך (שם דין עו) לפי שחלב שחוטה מדרבנן לא גזרו היה רבנן בלונן לומר כבוש כמבושל אע״פ שהחלב הוא בלוע בעין ומיהו אם היה בשר אחר אחר שרוי בלונן בחלב שחוטה אז אפילו הכחל עצמה לאחר שפירש החלב פעם אחת ממנה אם אין אנו מחלקים ואפילו בלונן אסור כמו בחלב אחר ומהוהין דבריו דבאמון לפני זה (העמיק) [העמקתי] דבריו שכתב דמה שכנוס בתוכו מיקרי פירש וע״ל דעתו מאחר שהוא עדיין כנוס בתוכו הוי היכרא ולא אתא למטעי להתיר בבשר בחלב דאורייתא בן אמנם תמהני על פה קדוש יאמר בן לאסור אם בשאר בשר בכבוש בחלב שחוטה דהא עיקר האיסור משום גזירה דבשר בחלב בעלמא והא בכבוש כמבושל אפילו בשאר בשר בחלב מן החורה שרי דלא אסרה התורה רק דרך משול רק שמדרבנן אסורה כמ״ש סימן ק״ה (פ״ה) [נב ט] ע״ל הוי ליה גזירה לגזירה בחלב שחוטה ומנלן למיגזר היה גזירה לגזירה וכן נראה דעת רמ״א כאן שלא הסמיך לאיסור בשאר בשר בכבוש בחלב שחוטה אע״פ שבחורת חטאת (כלל כט דין יד) הסמיקו אפשר דכאן עשה כן בכוונה מטעם שכתבתי בכללי״ד: (סעיף ד) **(יג) אבל בדיעבד בכל** ענין מותר. כתוב בהג״ה מרדכי (דף שמ״ב ע״ב) (פולין פי׳ תשמה) מעשה בבחל ובשר שנתלחו יחד בכלי מנוקב ואחר כך שמרוהו בכלי שאינו מנוקב והתיר מהר״ם את שניהם עכ״ל ג) וכלי שאינו מנוקב דנקט הוא משום דם שבבחל ובשר

(יא) (סעיף ד) **כה) לצלות כחל כו׳.** לה לומר דלכתחלה אסור לצלות לו למלוח כחל על בשר אלא ממת הבשר ובדיעבד אפילו על הבשר מותר וכשפודיס שלו אסור לכתחלה בכל ענין וכמו שמבאר בסימן ע״ג סעיף ד׳ וה׳ ובמת יוסף המא מתלוקת הפוסקים בזה אם יש חילוק בין קרעו שתי וערב ושתו בכולתל או לאו ע״ש ודעת הרב בהג״ה בצליה נתבאר בסעיף ב׳. **כו) ויש מי שמתיר.** אפילו לכתחלה למלוח כחל על הבשר אפילו בלא קריעה כלל ולא דמי לבכר שאין דרך המלח להפליט אלא דם אבל לא חלב שבו עור בשם הרא״ש (פכ״ה סוף סי׳ מ): **כז) ואין למלחו עם בשר.** וכן כתב מהרש״ל באיסור והיתר שלו שם (מבוארת סי׳ ל אות ג) ובשפרו פרק כל הבשר סימן נ״ז דלכתחלה אסור למלחו עם בשר בין חומי בשרא בין עלי בשרא ולענין דיעבד נראה דעת מהרש״ל באיסור והיתר שלו שם דאם קרעו שתי וערב מותר אפילו לא טחו בכולתל ונראה דעת הרב דהא הרמב״ן והרשב״א (תוה״ק שם) ושאר פוסקים ממירין בדיעבד אפילו בלא קריעה כלל אפילו עלי בשרא והרא״ש והטור ושאר פוסקים ממירין אפילו לכתחלה והאוסר הוא יחיד לגבי הרב רבותא וכן פסק מהרש״ל עצמו בספרו שם דבדיעבד אם מלחו אפילו בלא שום קריעה כלל אפילו עלי בשרא מותר וע״ל שחזר בו ממ״ש באיסור והיתר שלו: **כח) ומותר למלחו עם שאר בשר.** וכן נבטלו וכ״כ באיסור והיתר המרוב סוף כלל י״ח (דין מז) ע״ש ועיין לעיל ס״ס פ״ז (ס״י הגה״ה, וס״ך ס״ק לג):

צא (סעיף א) **א) אלא שצריך להדיח כו׳.** וכתב הב״ח (ריש הסימן) ה) דדוקא כשאחד מהן לח אבל אם שניהם יבשים אפילו הדחה אין צריך (ב):

לא משום חלב כן פסק מורת חטאת (שם):

צא (סעיף ב) **(א) כל מידי דבעי הדחה כו׳.** א) בטור כתב הה שמע מינה כל מידי כו׳ א) יש להקשות מאי שמע מינה דקאמר הא היא דבהדיא אמרינן במתניתין (פולין קז:) ובלבד שלא יהיו לוגעים זה בזה וי״ל דהוה אמינא דוקא בשר וגבינה עלמה אבל בכלי שלהם אין צריך ליזהר קמ״ל דכל מידי דבעי הדחה ואפילו בכלי. ויליף לה מדאמר אמר (שם) נהי דקליפה לא

נקודות הכסף

כ) **אמנם תמהתי כו׳.** ואמי תמה עליו היאך הוא תמה גזירות אכמים ז״ל לא אשכחן בדוכתי טוי דגזרינן גזירה לגזירה וכן כתבו המוסקים ריש פרק כל הבשר (קד. ד״ה ומגא) וזה לשונם ומ״ש מקומות דגזרינן גזירה ולא מיישינן ואין לדמות גזירות אכמים ז״ל לזו אלא במקומות שהש״ס מדמה ע״כ:

ביאור הגר״א

ובדיעבד כו׳. כשיטתו דלכתחלה בעינן קריעה שתי וערב וטיחה בכותל ובדיעבד מותר כנ״ל והוי כשאר בשר: (ל) **ואם כו׳ וכן כו׳.** דחלב שחוטה מדרבנן כהאי גוונא לא גזרו כיון דלא פירש ואינו בכנוס כיון שנקרע וכמ״ש שם ק״ט עמוד ב׳ זה בנוס כו׳ וכן בבכרוש שהוא מדרבנן וחלב שחוטה דרבנן לא גזרו ועיין ט״ז בשם איסור והיתר הארוך: (לא) **לצלות.** גמרא קי״א עמוד א׳: (לב) **או למולחו.** דמליח כרותח דצלי כמ״ש בפרק גיד הנשה (צ״ז עמוד ב׳): (לג) **ויש מי כו׳.** עיין באר הגולה: (לד) **אבל בדיעבד כו׳.** אף על גב דבצליה אסרינן אף בדיעבד עם בשר כמ״ש תוספות כנ״ל שהרי הרא״ש מתיר לכתחלה במליחה ואף שהרשב״א אוסר הרי הרשב״א וסייעתו מתירין אף בצלייה בדיעבד בכל ענין כנ״ל סעיף ג׳: (לה) **עור הקיבה כו׳.** עיין תוספות שם צ״ז עמוד ב׳ ד״ה וכחל מן וי״ל דהאי כו׳ מה שאין כן בקיבה כמ״ש ק״ט עמוד ב׳:

צא (א) **כל מידי כו׳.** כמ״ש במתניתין ובלבד כו׳ וקאמר בגמרא נהי כו׳ ח״ש ודוקא כו׳: (ליקוט) **כל כו׳ ודוקא כו׳.** עיין רש״י בחולין ח׳ עמוד א׳ ד״ה ותיפוק כו׳. פירוש אאיסור ולא אהיתר דלשון ותיפוק משמע אאיסור והא דלא פריך אהיתר משום דארבא ליכא למיפרך דלא הזכיר היתר לכתחלה ואשוחט גם כן ליכא למיפרך משום דיש לומר דסבירא ליה כמאן

ומי שאינו מקבל עליו מלכות שמים אינו יכול לקבל עליו עול מצות, שהרי אין מצוה אלא מלך, שנאמר (ויקרא כו, ב) "אני ה' אלוקיכם", ואומר (דברים לג, ד) "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", ואומר (שם לב, ו) "הלוא הוא אביך קנך", ואומר (שם לב, ל) "כי לא כצורנו צורם", ואומר (שם לב, ד) "צור תמים פעלו", ואומר (שם לב, ל) "אם לא כי צורם מכרם", ואומר (שם לב, ל) "כי אם לא צורנו נתנם

הלום המלך בגלגל אצ לבנים ביום ראשון

הגדת הגלגל

אמרי ביה

מגמו מעגל מעמ ע"ל מעמ מגמ מגמ מג

ואף אם נחלק בחילוק הר"ת בין תבמיסו תדיר לו ברוחת י"ל דאז בליעתו מרובה ויש חשש פליטה קלת • אך ס"ל דכל זה חשש בעלמא לכתחילה ובדיעבד אם קיימו היעב ואתך בו מותר בלא הדחה כמ"ש הרשב"א בחדושיו דף ק' בשם ה"ר יונה ולכך קאמר דלאם מותר בלא נעילה הנם דאין לעשות כ"ע בר כ"ע לכתחילה מותר • והע"ז מסכים לזה אך כתב על הטעם דל"ע בר כ"ע דא"ל לזה דדוקא דבר חריף בולע משום דוהקא הייט דס"ל דהנעילה אינו מחשש פליטה כלל וכ"כ בסי' י' דהנעילה אינו מפלטת כלים ואינו אך מחשש מה שע"ג וזה רק לכתחילה ולא החמירו אלא בסכין של איסור הו מבשר לחלב עצמו אבל לחתוך פת לאכלו אח"כ עם גבינה לא חשש לזה • וראיה דס"ל כן מפוש דבסה"ת סי' ע"א לא כתב בשם הר"ם כמ"ש בא"ח אלא שהיה לחתוך גבינה לריך נעילה וכ"כ בשמו המרדכי והב"ח ואמתי לא כתבו יותר רבותא הנם לחתוך לחם לאכול עם גבינה לריך נעילה וע"כ דבזה א"ל ובשיטת ס"ל ג"כ חשש פליטה לא ניחא לי' וע"כ דמחלקין כמ"ש אבל הש"ך פירש דבריו על דעתו בת"ח דלחתוך גבינה אסור גם ע"י נעילה רק לחם מותר ע"י נעילה • והנה גם הוא לא מחשש פליטה מושש מעשה דאסור לגרוס כ"ע בר כ"ע לכתחילה אך ס"ל דגם לחם דינו כמו סכין של איסור ולריך נעילה כן ביאר בהדיא בבה"כ • והנה בת"ח שם הוליא דבריו מדברי הרשב"א במיוחסת שהביא הב"י שמשוה לחם לאכול עם גבינה עם גבינה עצמו לכך ס"ל דגם ללחם לריך נעילה והרשב"א שם משוה לחם

לאכול עם גבינה לגבינה עצמו שלא לחתוך בו כלל מיהו מדסיים אחר מ"ם דגם לחם אסור לחתוך מבוש דלפעמים הסמניות קרום עליו משמע לי' דאכל אם נעלו יפה מתחילה ארקתיהו כ"ז בלחם אבל לחתוך גבינה עצמו גם ע"י נעילה אסור והמעם הוא פשוט דכאן כתב הרשב"א דאסור להניח איסור לגן בקערה של היתר לגן שמא יבכם מלהדיחו א"כ אחיך יחתוך בו גבינה שמא יבכם ולא ידיחו ויחתוך בו בשר ולא למ"ש הש"ך בשמי' דבסכין לא חייטינן לזה ועיין מ"ש שם לקמן יתבאר אי"ה בסי' ל"א דבב"ח גם בסכין אסור ועוד בלא זה כה אוסר בסי' קכ"א גם בסכין של איסור להשתמש בלגן שמא יבכם ויתחמם בחמין מכ"ש בב"ח דלא בדיל מיניה יומר ים לגזור ולא עוד אף אי נימא דשם דוקא בכלי מרש כיון שאין לו תקנה בהגעלה גם כאן אסור דהא כאן ג"כ לא יכבירו ויחזיק סכין אחד לבשר ולחלב ויותר יש לחוש שמא יחתמש בו בחמין ועיין מ"ש בסי' ס"ע ס"ק ע"ב מבא"כ לחתוך לחם אין כאן חשש כ"כ דאף אם יחתמש בו בחמין כה"ג תו הוי כ"ע בר כ"ע לכך מותר לכתחילה ע"י נעילה ולוק אך המנהג להחמיר גם בזה • ומחמת טרחיתי בהסג"ם שהאריך בכאן בדברים שאינם וגם עוד איזה אחרונים לא כיונו יפה בכאן על כן באתיו • ולשון הת"ח שם כ"ע דכתב מיהו אם קנחו הסכין תחילה היטב ונעלו בקרקע קשה מותר לחתוך בו פת כו' וכ"כ בסימנים שם דתרתי ל"ל דכל שעשה נעילה מה לריך לקנחו מיד תחילה עיין בב"י סי' קכ"א מיהו דבריו כרמ"א כאן מתוקנים:

(ה) הכחל כו' אסור מדברי סופרים • היינו גם הכחל בעצמו הנם שכ"ז שלא פירש החלב לא נקרא חלב עדיין מ"מ לגבי בשר אחר גם ע"ז גזרו ועיין באחרון:

(ב) שאין בשר שנתבשל בחלב שחוטה כו' . ומעשה זה מותר בהנאה אבל אסור לבשל גם אם אינו רולה לאכול כמ"ש בסי' פ"ז וכן פרש"י בכאן אינו עובר על אכילתו ללקות ולא על בשולו דוקא אינו עובר אבל אסור גם מחמת הביטול ג"כ: לפיכך

צ דיני בחל ובו ד' סעיפים:

א (א) (ה) הבחל (פי' הדר של הבהמה) אסור מדברי סופרים (ב) שאין בשר שנתבשל בחלב

(א) הבחל כו' • הנה אין מהצורך להאריך כאן בהבאת שיעות הפוסקים ז"ל שכבר נהבאתו יפה בהב"י ז"ל אך ראיתי לבאר קלת דברים מה שלא נתבאתו יפה בהב"י ויש מהצורך בשם בהלכה זו • הנה שיעות רש"י ז"ל דהחלב כ"ז שלא נפרש מהבחל לאו בכלל חלב היא עדיין אך לאחר שנפרש אז נקרא חלב וכיון שיולא אחר שחיטה מדאורייתא מותר אך חכמים גזרו על חלב שחיטה ג"כ וזה אחר שילא אבל קודם שילא כיון שלא נקרא חלב עדיין לא גזרו בו וכל שגזרו אין חילוק בין הבחל לבשר אחר ואין הקולא לגבי הבחל זולת בלא ילא עדיין דלא נקרא חלב שכן כתב על הא דאמרינן כחל שביטלו בחלבו מותר קיבה שביטלו בחלבו אסור מ"ע זה כנום במעיו וזה אינו כנום במעיו וז"ל זה כנום במעיו ומשילא מדדי הבהמה חלב היא ובחל אינו כנום במעיו שלא ילא מדדי הבהמה בסי' ולא נחשב אלא מובלע בבשר הוא ולא בא לכלל חלב ומיהו לכתחילה בעי קריעה מדרבנן עכ"ל וכ"כ לעיל בד"ה אינו עובר עליו ומותר וז"ל אינו עובר עליו מדאורייתא ומותר לכתחילה בהאכילה עם בשלו ולא אמרינן אסור מיהו מדרבנן דהא אפילו נמחנו ממנו ולא אמרינן לקמן חלב שחיטה דרבנן והא כיון שמובלע ולא פירש אפילו איסור דרבנן ליכא עכ"ל • והיינו אי הוי אסור מדאורייתא גם אסר שילא אי' אחוי לגזור מדרבנן הנם שלא בא לכלל חלב עדיין אבל כיון שגם אחר שבא לכלל חלב אינו אלא דרבנן לכך קודם שבא לכלל חלב לא גזרו • והא דמקודם שילא לאו בכלל חלב היא כבר כתבתי בסי' פ"ז דמוכח כן מהא דמתעטין הלב שחיטה ואי גם קודם שילא הוי חלב א"כ לא תמלא חלב שחיטה כלל • וכה"ג מלינו בדם דכ"ז שלא פירש לאו דם היא והנם דשם מה שכתוב בה במקום אחר גם בפנים בכלל דם וכאן הנם שכתוב בה קלת מ"מ לאו בכלל חלב היא • וראיתי בחו"ה כלל י"ח דין ח' שכתב גם כאן מה שכתוב בה בכלל חלב שחיטה היא זולת אם קרעו והולא זה מה שנאמר בהנומוח לאו חלב היא כמו דם שלא פירש מיהו זה א"א דא"כ אתמי הוי חלב שחיטה כלל וברור דאין זה דעת רש"י אלא גם כשלא קרעו כלל נמי לאו חלב היא אלא לכתחילה בעי קריעה וכ"כ הרשב"ן והחילוק ביניו לדם קל להבין דדם אדרבה עיקר בריותו היא שלא ילא לחוץ והיא עיקר חיות הבעל חי והנפש תלו בו א"כ כשאסרה התורה הדם מפני שהדם היא הנפש היא הדם הנמצא בחלב וכיולא וכן כה"ג בדם החמנית זולת מה שאינו בעין כלל ואינו נראה זה עדיין לא בא לכלל דם אלא בכלל הבשר עד שיפרוש לעצמו שיקרא דם אבל חלב עיקר בריותו לאחת לחוץ לכך כ"ז שלא ילא לאו בכלל חלב

[illegible]

[illegible]

[illegible]

הלכה לדוד ומלכו לבית אלהים ירושלים

ירושלים, ט"ו בכסלו תשע"ד – ירושלים, ט"ו בכסלו תשע"ד

ירושלים, ט"ו בכסלו תשע"ד – ירושלים, ט"ו בכסלו תשע"ד

סרלבם אל אבא

[illegible]

[illegible]

[illegible]

הרב"ל ר"ל הכהן רבינוביץ (ראב"ו)

הגה (נו) וכן להיפך נמי אסור (נז) יז) מיהו על ידי (נח) נעיצה בקרקע קשה (יז) (נט) שרי (נ"י בשם מ"מ וכל בו) אבל כבר

באר היטב

לגבינה. וכתב הפר"מ מסתברא שאם מולין ומניח המאכל המונח בקערה מ"ל נטילה ע"ש: (יז) שרי. זה קאי אמה שכתב שרוצה לחתוך לחם לאכול עם גבינה לחתוך בסכין של בשר, אבל מה שאמר שאסור לחתוך לחם כו' לא צריך רק קינוח הסכין, ט"ז. וש"ך כתב דאפילו לחתוך לחם לאכול עם גבינה צריך

מטעמי השלחן

יז) **מיהו על ידי נעיצה.** כתב הש"ך (ס"ק כב) דדין זה שכתב הרמ"א שע"י נעיצה בקרקע קשה שרי. קאי אליעל מיניה שכתב שאסור לחתוך פת בסכין בשרי לאכול עם הגבינה, אבל אם נעצו בקרקע קשה, אז מותר לכתחילה לחתוך בסכין של בשר פת לאכול עם הגבינה וכן להיפך, וכ"כ בתו"ח (כלל עו דין ז), אבל בלא נעיצה רק שקנחו היטב הסכין אסור לכתחילה לחתוך בה לחם לאכול עם גבינה וכן להיפך, ובנקודות הכסף מפרש הטעם משום דסכין שמנוניתו טוח על פניו וכיון שתשמישו תדיר לא סגי ליה בקינוח, והפמ"ג (שפ"ד ס"ק כב) מסכים עמו, וכתב שדוחקא לחוד אסור לכתחילה. וכן דעת הכנה"ג (בהגהות ב"י ס"ק טז), והתורת יקותיאל, והכית יצחק (ס"ק ז) (הובא בכף החיים ס"ק עב). לכן לכתחילה וודאי יש להחמיר כדעתם, אמנם בשעת הדחק במקום דלא אפשר בנעיצה, אפשר לסמוך ע"ד הט"ז (ס"ק ו) דלחתוך לחם בסכין של בשר לאכול בחלב אין צריך נעיצה בקרקע ורק לחתוך גבינה בסכין של בשר צריך נעיצה. כיון שהרבה פוסקים (פאר השלחן ס"ק קעב) הסכימו אתו. **ואפשר** דאפילו שלא בשעת הדחק רק יש לו טורח לעשות נעיצה ג"כ יש לסמוך ולהקל לכתחילה לחתוך פת בסכין בשרי לאכול עם גבינה, וכן להיפך, ע"י קינוח היטב, דלפי מה שכתב בנקודות הכסף דטעם האסור לכתחילה בלי נעיצה הוא משום דסכין שמנוניתו טוח על פניו, וכיו שתשמישו תדיר לא סגי ליה בקינוח, והרי הדרך בזמנינו הוא שהסכינים ג"כ מנקים אחרי כל אכילה כמו שאר כלים, וכמו שכתב הד"ת (סימן צו ס"ק ד) בשם שו"ת פרח מטה אהרן (חלק ב סימן מז) דסכינים שלנו שדרכם לנקות היטב, ואין שום שומן דבוק בהם הוי כשאר כלים: **ובדיעבד** אם היה נקי סומכין לומר דבצונן אין מפליט על ידי דוחקא (תוס' חולין דף ח' ע"ב ד"ה אגב, פמ"ג מש"ז ס"ק ו). **ולחתוך** גבינה בעצמה בסכין של בשר, כתב הפמ"ג (שפ"ד ס"ק כב) דלפי שיטת הש"ך אסור אף ע"י נעיצה, ולא דמי לשאר סכין איסור דמותר ע"י נעיצה משום דבבשר בחלב חיישינן שמא ישכח, וכן הוא דעת המהרש"ל (ים של שלמה חולין פרק כל הבשר סימן ח) שהובא בכנה"ג (הגהות ב"י ס"ק טז). אמנם בתורת יקותיאל משמע דלפי שיטה זו אין חילוק בין לחתוך פת לאכול עם מין האחר או מגבינה לבשר עצמו דין אחד להם, ושניהם מותרים ע"י נעיצה, ורק במה שהתיר הט"ז לחתוך פת ע"י קינוח החמירו הם שצריך נעיצה, אבל במה שהחמיר הט"ז דמבשר לגבינה או להיפך צריך נעיצה לא החמירו יותר ממנו. גם הכף החיים (ס"ק עג) הביא שיש חולקים על הפמ"ג וסגי בנעיצה לכתחילה, וגם החכ"א (כלל מ סעיף יד) סובר כן. לכן סתמנו כשיטתם. **ונראה** דבזמנינו שהסכינים הם נקיים אחר שמשתמשים בהם, אפשר גם להתיר ע"י נקיון היטב בחומר נקוי וכדומה אם אין לו מקום לנעוץ בקרקע,

מעדני השלחן

(נו) וכן להיפך נמי אסור. היינו פת שאוכלים עם בשר אסור לחתוך בסכין שחותכין בו גבינה. והטעם כנ"ל, שגם בסכין של גבינה מסתמא טח על הסכין שמנונית הגבינה: **(נז) מיהו ע"י נעיצה בקרקע קשה שרי.** ומיירי כשרוצה לחתוך גבינה בסכין של בשר (קעא) וה"ה להיפך, אבל לחתוך לחם בסכין של בשר לאכול בחלב אין צריך נעיצה בקרקע, אלא די בקינוח הסכין, כיון שאין שמנונית בעין אינו מפליט בצונן אגב דוחקא דסכינא (קעב) אם לא בדבר חריף (קעג. ויש מחמירין (קעד) בזה וסוברין דלחתוך לחם בסכין של בשר לאכול בחלב וה"ה להיפך, צריך נעיצה בקרקע. ולכתחילה יש לחוש להאוסרים ולא די בקינוח לבד לחתוך פת לאכול עם מין האחר (קעה), ובמקום הדחק ולא אפשר בנעיצה, יש להקל ע"י קינוח לבד (קעו). וכ"כ הפמ"ג (קעז) שהעולם נזהרין אם לא בשעת הדחק, ובדרך, אז יש להתיר ע"י קינוח היטב: **(נח) נעיצה בקרקע קשה.** וצריך נעיצה עשרה פעמים (קעח), והיינו שנועץ בקרקע ומוציא, וחוזר ונועץ עשרה פעמים, בכל פעם במקום אחר, שכל נעיצה צריך להיות בקרקע קשה לא רכה, אבל לא בקשה יותר מדאי (קעט). וכ"ד דוקא להשתמש באופן ארעי, אבל להשתמש בקביעות נוהגין להגעיל (קפ). ובסכין שיש בו גומות לא מהני נעיצה (קפא): **(נט) שרי.** דוקא בדיעבד, אבל לכתחילה אין להתיר לחתוך בסכין בשרי גבינה, או בסכין חלבי בשר ע"י נעיצה בקרקע, אלא בשעת הדחק, כגון שאין לו סכין אחר (קפב). ואם לא נעצו בקרקע קשה וחתך גבינה צוננת (קפג) בין קשה ובין רכה בסכין של בשר, וכן אם חתכו בשר צונן בין קשה ובין רך בסכין חלבי, או שחתכו בסכין של איסור ואפילו היה בן יומו, אם היה הסכין מקונח, שקנחוה או הדיחוה יפה לשם נקיות, מותר מה שחתכו (קפד), דבדיעבד אמרינן דדוחקא לבד לא פולט מהסכין רק בחריף (קפה). ואם הסכין בשרי היה אינו מקונח ובסתמא כיון שתשמישו תדיר הוי שמנוניתו קרוש עליו (קפו) וחתך גבינה נוטל מן הגבינה כדי נטילה. וכן סכין חלבי או של איסור שאינו מקונח, וחתך בשר נוטל מן הבשר כדי נטילה. והשאר מותר, דבצונן אינו אוסר הבעין, אלא כדי נטילה (קפז). והסכין הבשרי או החלבי שנאסרו ע"י שחתכו בצונן דבר קשה, אם אפשר יכשירו ע"י נעיצה, ואם אי אפשר די שינקהו היטב בצונן בחומר נקוי וכה"ג. ואם מרחו דבר רך, כגון גבינה רכה או חמאה רכה, די לכתחילה

פאר השלחן

(קעא) כדעת רבינו שמשון. הובא במטעמי השלחן ס"ק טז. (קעב) ט"ז (ס"ק ו). לחם הפנים (סוף הסימן). חכ"א (כלל מ סעיף יד). ערוך השלחן (סעיף טז).
(קעג) כמבואר בסימן צו סעיף א. (קעד) ש"ך (ס"ק כב) שכתב שכן משמע מהרמ"א. וכתב הפמ"ג (שפ"ד שם) דלפי"ז לחתוך גבינה בסכין בשרי או להיפך אין להתיר. ויש שסוברין דלפי"ז אין חילוק בין פת לגבינה. כמבואר במטעמי השלחן ס"ק יז. (קעה) כמו שכתב הרמ"א להלן לייחד שני סכינים א' לחלב וא' לבשר. (קעו) כף החיים ס"ק עב. (קעז) מש"ז ס"ק ו. (קעח) ע"ז (עו:). ב"י. שו"ע (סימן י סעיף א ג. וסימן קכא סעיף ז). מנח"י (סלת למנחה כלל עו דין ז).
ברכ"י (שיורי ברכה ס"ק מא). כף החיים (ס"ק ע). (קעט) חוס' (ע"ז עו. ד"ה אמר) פמ"ג (סימן י שפ"ד ס"ק כב). (קפ) כמבואר בסימן קכא (סעיף ז). וה"ה בסכין של איסור נמי דינא הכי. (חכ"א כלל מז סעיף ח). (קפא) כמבואר בסימן קכא (סעיף ז). ש"ך (סימן י ס"ק ז). (קפב) חכ"א כלל מ סעיף יד. (קפג) וגבינה חמה מבואר דינו בסימן צ"ד סעיף ז. (קפד) פמ"ג (מש"ז ס"ק ו). כף החיים (ס"ק סח). (קפה) תוס' (חולין ח: ד"ה אגב). והביאו ראיה מגמ' (קיא:) דצונן שחתכו בסכין של בשר אסור לאכלו בכותח דאגב חורפיה דצונן פלט הסכין ובלע צונן אבל משום דוחקא לבד לא. והב"י כתב וז"ל מעשה בא לפני הר' שמשון שחתכה שפחתו בסכין של בשר גבינה של נכרי שהוחמה אצל האש ואמר הרב שהסכין כשר וא"צ אלא הדחה היינו הגבינה והסכין. כדין צונן. דהאי נמי כצונן דמי. כיון דאין יד סולדת בו. (קפו) ש"ך סימן צו ס"ק ג. (קפז) זב"צ (ס"ק סט). כף החיים (ס"ק סט). כמבואר בסימן צו סעיף א.

נהגו (יח) כל ישראל להיות להם (ס) שני (יט) סכינים ולרשום אחד מהם שיהא לו היכר ונהגו (סא) לרשום של חלב (סב) ואין לשנות מנהג של ישראל:

באר היטב

נעיצה עיין שם: (יח) כל ישראל. נראה כוונתו דלפי המנהג אסור לחתוך גבינה בסכין של בשר אפילו על ידי נעיצה כי כן התמירו על עצמן ליקח לגבינה סכין אחר דוקא. אבל מכל מקום לחתוך בו לחם בסכין של בשר לאכול גבינה זה שפיר יש לסמוך אמה שמקנחין תחלה, ט"ז.

והב"מ כתב דוקא בשעת הדחק כגון שהוא בדרך ואין לו סכין אחר אז מותר לחתוך לחם בסכין של בשר ולאכול עם גבינה ועש"ך: (יט) סכינים. והמדקדקים יש להם שלשה סכינים אחד של גבינה ואחד של בשר ואחד לחתוך בו לחם ומנהג נכון הוא, פר"ח:

מעדני השלחן

להכשירו ע"י קינוח והדחה וניקוי היטב (קפח): **(ס) שני סכינים.** אף דמצד הדין יכול להשתמש בסכין של בשר לצורך גבינה (קפט) וכן להיפך, ע"י נעיצה בקרקע קשה. אבל לפי המנהג אסור אפילו על ידי נעיצה בקרקע קשה, שכך החמירו על עצמם ליקח לגבינה סכין אחר. ובאכילת בשר ישתמשו בסכין של בשר, ובאכילת מאכלי חלב ישתמשו בסכין של חלב. והמדקדקים יש להם ג' סכינים, אחד מיוחד לבשר, ואחד לחלב, ואחד לחתוך לחם לצורך האכילה (קצ), וכן יש ליזהר כל ירא ~~ודרד לדבר ה'~~ (קצא) ~~וכן~~ נתפשט המנהג (קצב). והחנונים שמוכרים פת וגבינה ונקניק, וחותכים אותו לחתיכות למכור, צריך שיהיה להם סכין מיוחדת לגבינה, וסכין לחוד בשביל נקניק, וסכין לחוד בשביל לחם (קצג), ועל כל סכין יעשו סימן מיוחד של יתחלף: **(סא) לרשום של חלב.** וסימנך מקרא שכתוב (קצד) חריצי חלב (קצה). והמנהג לעשות שלשה חריצין (קצו): **(סב) ואין לשנות מנהג של ישראל.** שאם ישנה המנהג לחרוץ בשל בשר אע"ג שהוא יכירנו, אבל אחרים יבואו לטעות בו לאכול בו חלב, כיון שרוב ישראל חורצין החולבת (קצז). והמוציא סכין חרוץ ברחוב היהודים ודאי של חלב הוא (קצח), ומ"מ נראה דלכתחילה יותר טוב להגעילו מהיות טוב אל תקרא רע (קצט), ובפרט אם עוברים שם ג"כ עכו"ם. ואחרי הגעלה בסכין חרוץ יהיה חלבי, ובאינו חרוץ יהיה בשרי. ואם נמצא במקום שרוב ישראל מצויים ואינו יודע אם הוא של בשר או של חלב יגעיל וישתמש בו באיזה מין שירצה, ואם יש בו גומות ילבן אותו בליבון קל (ר). וכשיש בו סימן מיוחד יכריז (רא). וקערות קטנות וגדולות שבבית ישים במקום מיוחד של בשר לבד, ושל חלב לבד, ויהיו משני מינים להיכירא שלא יתחלף, וכן בכפות, ומזלגות, וכן כל הכלים, ואם הם מין אחד יעשו חריצים על של חלב, וכן נהגו כל ישראל (רב). וכן כלים משמשים בהם מלח על השלחן יקנו מין מיוחד לבשר לחוד, ולחלב לחוד (רג) או שיעשו סימן שלא יתחלפו.

מטעמי השלחן

והוא דחוק לחתוך גבינה ואין לו דבר אחר, כיון שדינו כשאר כלים. והסכין של בשר שחתכו בו גבינה דעת הר' שמשון (הובא בב"י, ובפאר השלחן ס"ק קפה) דאם חתך בצונן די בהדחה, והכף החיים (ס"ק סט) כתב בשם זב"צ (ס"ק מה) דדי בקינוח לבד. אמנם טוב לשפשפו בחול או בחומר נקוי להסיר היטב כל הנדבק והשמנונית, אבל לא במים חמים כדי שלא יבלע הסכין שומן החלב שעליו. **ואם** חתך גבינה קשה בסכין בשרי, או בשר קשה צונן חתך בסכין חלבי, יש נוהגין להכשירו דוקא ע"י נעיצה עשרה פעמים, וכן כתב החכ"א (כלל מז סעיף ד). ואפשר לומר הטעם כיון דאיכא בזה ג"כ דוחקא דסכינא, והפמ"ג (מש"ז ס"ק ו) כתב דוק בדיעבד סומכין לומר שאין מפליט בצונן, לכן לכתחילה יש לחוש שהסכין בשרי בלע כדי קליפה מהגבינה הקשה וכן הסכין החלבי בלע כדי קליפה מהבשר הקשה ע"י דוחקא. לכן לכתחילה צריך נעיצה, וע"י נעיצה עשרה פעמים יוסר הכדי קליפה מהסכין (פמ"ג סימן י שפ"ד ס"ק כב), וכן הנעיצה יסיר הלכלוך שעל הסכין כמו שכתב החוס' (ע"ז דף עו: ד"ה אמר), שהשפשוף בקרקע מהני להעביר איסור הנדבק. ועי"ז יהיה הסכין כמו מקודם. ואם אי אפשר לנעוץ ישפשף היטב בחול, או ינקהו בחומר נקוי וידיח במים צוננים כמו שכתב הב"י, והזב"צ (ס"ק מה), וכף החיים (ס"ק סט), ומסתברא דמיירי גם בגבינה קשה.

פאר השלחן

(קפח) כמבואר במטעמי השלחן ס"ק יז. (קפט) דהיינו לפי שיטת הט"ז (ס"ק ו) גבינה עצמה, ולפי שיטת הש"ך (ס"ק כב) היינו פת לאכול עם גבינה. כמבואר במעדני השלחן ס"ק נז. (קצ) מהרש"ל (ים של שלמה חולין פרק כל הבשר סימן ח), כנה"ג (בהגהת ב"י אות טז) וכתב ומנהג נכון הוא. פר"ח (ס"ק כד), לחם הפנים (ס"ק כט), בית לחם יהודה (ס"ק כ), ברכ"י (שיורי ברכה ס"ק מב), ערוך השלחן (סעיף טז), כף החיים (ס"ק עה). (קצא) חגורת שמואל ס"ק נג. (קצב) ד"ת ס"ק נג. (קצג) ילקוט מעם לועז משפטים פרק ל דף תתצב. (קצד) שמואל א יז, יח. (קצה) לבוש (עטרת זהב), דברי חמודות (חולין פרק א אות כח). כנה"ג (בהגהת ב"י ס"ק טו), מנח"י (כלל עו ס"ק יט). פמ"ג (מש"ז ס"ק ז), ברכ"י (שיורי ברכה ס"ק מג), זב"צ (ס"ק מח), ד"ת (ס"ק נד), כף החיים (ס"ק עו). (קצו) ד"ת ס"ק נה. (קצז) לבוש (עטרת זהב), פמ"ג (מש"ז ס"ק ז). (קצח) פמ"ג (מש"ז ס"ק ב), בשם שו"ת חות יאיר (סימן רכח). דסכין שנמצא ברחוב יהודים ורוב עוברים עובדי כוכבים אין מתירין הסכין בלי הגעלה, ואם חרוץ הסכין כמו שעושין לחלב הוי סימן עכ"ל. (קצט) ברכות ל ע"א. (ר) עצי העולה (הלכות סכין אות טו). ואע"ג שכתב הפמ"ג (מש"ז ס"ק ז) לענין להגעיל כלי מבשר לחלב, וה"ה ללבן, אסור. והמגן אברהם (שו"ע או"ח סימן תקט ס"ק יא) כתב הטעם שאם יעשה כן, לעולם לא יהיה לו רק כלי אחד ~~ריגעילנו~~ כל פעם שישתמשו בו, וזה אסור, דלמא אתי למטעי. מ"מ באופן זה שעדיין אסור להשתמש בו מספק מותר להגעיל, ואינו בכלל מ"ש הפמ"ג, (כמבואר במטעמי השלחן סימן צ ס"ק ו). וכמו שכתב בשו"ת חתם סופר (יו"ד סימן קי) דהיכא דהגעיל לצורך פסח הוא נוהג להתיר להחליף מכשר לחלב, או איפכא, כיון שלא היתה כוונת ההכשר לצורך זה (הובא במשנה ברורה סימן תנא ס"ק יט). והערוך השלחן (סעיף יז) כתב דחומרא יתירה היא, לכן בדיעבד אם הגעיל יש מקום להקל להשתמש בה מה שירצה. (רא) שו"ע חו"מ סימן רנט סעיף ג. (רב) ערוך השלחן סעיף טז. (רג) כמבואר בסימן פח סעיף ב.

מלין לוט כמהה. הלא דתניא (לקמן דף קיב.) דמעתה מלות ומטר מפל אחר הים בנוים. ולפי קרמיה: **אמר** אמי אמר רב יהודה אמר שמואל: "לא כל מטות דהוי מעם כר טון מעם כמו דגים שעלו בקערה דאחרי מעמם כמו מנרפיה לגמן ואפ"ג דלקמן אחר בה חביי לגיכה ברכה כמהה לא מי מטמא מעם כר טון ולא: **ולא** היא שלוי הוים דמפיש מדרש. לומר מנלן לאוכיח אבל הוא בפיוט תמרה כמשמע בסמוך: **אבא** כך אבא. הנוה הבטוחל כיה בהמתין בקרה יפה בסנהדרין ד"ל: **כרבי** חיא בר אבא לאחר בה רוחה "ומכן שישרטם בה אסור לרחוץ בה רוחה "ומן אמרי לה (ב) דבעיא הדרה ואמרי לה לא בעיא הדרה **דאמר** רב הדרה אמר שמואל יקערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה רוחה ושמואל לטעמיה "דאמר שמואל מלח הרי הוא כרוחה ובכוח הרי הוא כמבושל כי אתא רבין אר"ל יוחנן מלח אינו כרוחה ובכוח אינו כמבושל. אמר אביי הא דרבין ליתא דתניא פינבא דתנה בי ר' אמי דמלח ביה בשרא וחבריה מכרי רבי אמי תלמיד דר' יוחנן הוה. מאי מעמא חבריה לא משום דשמיעא ליה מינה דר' יוחנן דאמר מלח הרי הוא כרוחה "ויהיב רב בהנא ארוה דבר "ודוקה קמה דרב הונא ויהיב ואכמר קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה רוחה ושמואל לטעמיה "דאמר שמואל מלח הרי הוא כרוחה ובכוח הרי הוא כמבושל כי אתא רבין אר"ל יוחנן מלח אינו כרוחה ובכוח. אינו כמבושל אמר אביי הא דרבין ליתא דתניא פינבא דתנה בי ר' אמי דמלח ביה בשרא וחבריה מכרי רבי אמי תלמיד דר' יוחנן הוה. מאי מעמא חבריה לא משום דשמיעא ליה מינה דר' יוחנן דאמר מלח הרי הוא כרוחה [ויהיב רב בהנא ארוה דבר "ודוקה קמה דרב הונא ויהיב ואכמר קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה רוחה ושמואל לטעמיה "דאמר שמואל מלח הרי הוא כרוחה ובכוח הרי הוא כמבושל כי אתא רבין אר"ל יוחנן מלח אינו כרוחה ובכוח. אינו כמבושל אמר אביי הא דרבין ליתא דתניא פינבא דתנה בי ר' אמי דמלח ביה בשרא וחבריה מכרי רבי אמי תלמיד דר' יוחנן הוה. מאי מעמא חבריה לא משום דשמיעא ליה מינה דר' יוחנן דאמר מלח הרי הוא כרוחה] מינה דר' יוחנן דאמר מלח הרי הוא כרוחה. "ויהיב רב בהנא ארוה דבר "ודוקה קמה דרב הונא ויהיב ואכמר קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה רוחה ושמואל לטעמיה "דאמר שמואל מלח הרי הוא כרוחה ובכוח הרי הוא כמבושל כי אתא רבין אר"ל יוחנן מלח אינו כרוחה ובכוח. אינו כמבושל אמר אביי הא דרבין ליתא דתניא פינבא דתנה בי ר' אמי דמלח ביה בשרא וחבריה מכרי רבי אמי תלמיד דר' יוחנן הוה. מאי מעמא חבריה לא משום דשמיעא ליה

27

ד [ד] אין הרוצח נהרג עד שיעמוד לפני בית דין הגדול, שנאמר "ועמד הרוצח לפני העדה למשפט" (במדבר לה, יב). ואם הרגו בלא עדים — אין בית דין הגדול דנין אותו, אלא הרי הוא כשאר כל הרוצחים, ונמסר לגואל הדם לרצחו בדרך שיראה לו. [ה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שני עדים, שנאמר "על פי שנים עדים יומת המת" (במדבר לה, ל). [ו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות ראיה, שנאמר "ולא יקום עד אחד באיש לענות בו כל עון" (דברים יט, טו). [ז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפניו, שנאמר "ועמדו שני האנשים אשר לו הריב לפני ה' לפני הכהנים והשופטים" (דברים יט, יז). [ח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בשנאה הכהו בידו ומת — מות יומת הרצח הוא" (שם, יא). [ט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [י] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [יא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [יב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [יג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [יד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [טו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [טז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [יז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [יח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [יט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [כ] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [כא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [כב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [כג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [כד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [כה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [כו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [כז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [כח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [כט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [ל] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [לא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [לב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [לג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [לד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [לה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [לו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [לז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [לח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [לט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [מ] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [מא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [מב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [מג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [מד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [מה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [מו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [מז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [מח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [מט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [נ] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [נא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [נב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [נג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [נד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [נה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [נו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [נז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [נח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [נט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [ס] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [סא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [סב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [סג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [סד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [סה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [סו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [סז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [סח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [סט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [ע] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [עא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [עב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [עג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [עד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [עה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [עו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [עז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [עח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [עט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [פ] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [פא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [פב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [פג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [פד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [פה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [פו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [פז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [פח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [פט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [צ] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [צא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [צב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [צג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [צד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [צה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [צו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [צז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [צח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [צט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [ק] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קי] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קיא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קיב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קיג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קיד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קטו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קטז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קיז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קיח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קיט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קכ] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קכא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קכב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קכג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קכד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קכה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קכו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קכז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קכח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קכט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קל] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קלא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קלב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קלג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קלד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קלה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קלו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קלז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קלח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קלט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קמ] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קמא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קמב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קמג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קמד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קמה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קמו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קמז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קמח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קמט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קנ] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קנא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קנב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קנג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קנד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קנה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קנו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קנז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קנח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קנט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קס] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קסא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קסב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קסג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קסד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קסה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קסו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קסז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קסח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קסט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קע] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קעא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קעב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קעג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קעד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קעה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קעו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קעז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קעח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קעט] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קפ] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קפא] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קפב] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קפג] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קפד] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קפה] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קפו] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קפז] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בעבר אל אל אחד מרעהו לרצחו נפש" (שם, יט). [קפח] אין הרוצח נהרג אלא בעדות שהעידו לו בפני הנרצח, שנאמר "ואם בפתאם בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה ומת" (שם, כ). [קפט] אין הר

ג—ה(א) **כיצד היא ההגעלה ישפשף הכלי היטב כדי להעביר החלודה שבו ואחר כך מגעילו.** כן כתב הרא"ש בפרק כל שעה (סי' ז) ונמשכה כלל י"ד (סי' ח) ונתן טעם מפני שבמקום המלודה והטנופת אין פולט הבלוע ומניח בספרי ח) אך אם הזהב מכאן שצריך להעביר את החלודה: **אם הוא כלי ראשון מגעילו בכלי ראשון.** כן כתבו הרי"ף והרא"ש (שם) בפרק כל שעה: **ומ"ש ונקרא כלי ראשון בעודו רותח אפילו אינו על גבי האש.** הכי משמע מדתנן פרק כירה (שבת מב:) המלפת והקדרה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין. ופירש רש"י שהעבירן מן האור מרותחין בין השמשות. לא יתן לתוכן תבלין. משמשך דכלי ראשון כל זמן שרותח מבשל: **ומ"ש ויש אומרים אם נשתמש בכלי בעודו על האש שצריך שתהא ההגעלה דוקא בכלי שהאש מהלך תחתיו.** נעמס משום דכלל גדול בידינו (פסחים ל: עד. וסוף ע"ז) כבולעו כך פולטו וחמין שהעבירן מהאור מרותחים אף על פי שנתנו להם דין כלי ראשון לענין ביטול בשבת מכל מקום הדבר ידוע שאין חומן כל כך גדול כמו בעודן על האור הילכך כלים שבלעו איסור בעודן על גב האור לא יפלטוהו על ידי חמין שהעבירו מהאור וטעם בעלי סברא הראשונה לכיון דעדיין הוא רותח ממנת שהיה על גב האור חשיב כלי ראשון ממש לאין הפרש זה שהיה על גבי האור ועכשיו אינו על גביו חשוב כל כך הילכך עדיין דין כלי ראשון עליו לכל דבר: **ואם הכלי גדול שאינו יכול להכניסו כולו כאחד יכניס חציו וכו' ואם הוא ארוך שגם זה אינו מספיק לו וכו'.** ז"ל הרשב"א בתורת הבית (הקצר ב"ד ש"ד לה.) כל הכלים נכסרים אפילו בתלמין כיצד ליבן השפוד על מתליו ומזר וליבן מתליו האמר מומר: **ויורה גדולה שאינו יכול להכניסה באחרת וכו'.** בסוף מסכת ע"ז (עו.): **ומ"ש** או יכניס בה אוד בוער וכו'. כן כתב הרא"ש (סי' ז) והמגיד (סי' מקפל) בפרק כל שעה: **כלי שיש בו טלאי אינו ניתר בהגעלה וכו'.** כבר נתבאר בסורת חיים סימן תנ"א (קנד:) (ו):

ג **כיצד** הוא ההגעלה וכו' כדי להעביר חלודה וכו'. כתב בהגה"ש ז) ואם אין יכולין לנקומו שלא יטאר מעט חלודה הוי ליה דבר שאינו מקפיד ואינו חולק עכ"ה ומימה מנא ליה הא דשמא דוקא לגבי חליצת טבילה אמרו כך ומנא ליה גבי גיעולי גויים. מהרש"ל: **כלי שיש בו טלאי** וכו'. כאן כתב בקיצור מפני שסמך על מה שכתב בסורת חיים סימן מנ"א (קנד:) ועיי"ש:

וכשירצה להשתמש בו בחמין יגעילו ויספיק לו טבילה שהטבילו כבר: ג (ו) **כיצד היא ההגעלה ישפשף הכלי היטב כדי להעביר כל חלודה שבו** (ה) **ואחר כך מגעילו אם הוא כלי ראשון כגון יורות וקדרות מגעילן בכלי ראשון ונקרא כלי ראשון בעודו רותח אפילו אינו על גבי האש.** (ז) **ויש אומרים שאם נשתמש בכלי בעודו על גבי האש צריך שתהיה גם כן ההגעלה דוקא בכלי שהאש מהלך תחתיו והכי מסתבר** ח). **ואם הכלי גדול שאינו יכול להכניס כולו כאחד יכניס חציו ואחר כך חציו השני ודיו** (ט) **ואם הוא ארוך שגם זה אינו מספיק לו מלבנו באמצע.** (ט) **ויורה גדולה שאינו יכול להכניסה באחרת יעשה לה שפה מטיט או בצק כדי שיוכל למלאותה היטב כדי שיבואו המים על כל שפתה** (י) **או יכניס בה אוד בוער ומתוך כך ירתיחו המים ויעלו על כל שפתה.** (יא) **כלי שיש בו טלאי אינו ניתר בהגעלה לפי שמה שבלוע תחת הטלאי אינו נפלט בהגעלה וצריך**

נעמס משום דכלל גדול בידינו (פסחים ל: עד. וסוף ע"ז) כבולעו כך פולטו וחמין שהעבירן מהאור מרותחים אף על פי שנתנו להם דין כלי ראשון לענין ביטול בשבת מכל מקום הדבר ידוע שאין חומן כל כך גדול כמו בעודן על האור הילכך כלים שבלעו איסור בעודן על גב האור לא יפלטוהו על ידי חמין שהעבירו מהאור וטעם בעלי סברא הראשונה לכיון דעדיין הוא רותח ממנת שהיה על גב האור חשיב כלי ראשון ממש לאין הפרש זה שהיה על גבי האור ועכשיו אינו על גביו חשוב כל כך הילכך עדיין דין כלי ראשון עליו לכל דבר: **ואם הכלי גדול שאינו יכול להכניסו כולו כאחד יכניס חציו וכו' ואם הוא ארוך שגם זה אינו מספיק לו וכו'.** ז"ל הרשב"א בתורת הבית (הקצר ב"ד ש"ד לה.) כל הכלים נכסרים אפילו בתלמין כיצד ליבן השפוד על מתליו ומזר וליבן מתליו האמר מומר: **ויורה גדולה שאינו יכול להכניסה באחרת וכו'.** בסוף מסכת ע"ז (עו.): **ומ"ש** או יכניס בה אוד בוער וכו'. כן כתב הרא"ש (סי' ז) והמגיד (סי' מקפל) בפרק כל שעה: **כלי שיש בו טלאי אינו ניתר בהגעלה וכו'.** כבר נתבאר בסורת חיים סימן תנ"א (קנד:) (ו):

דרכי משה

מותר להשתמש בצונן בלא הגעלה אמנם בהר"ן פרק כל הבשר (דף תשי"ט) (חולין מ: ד"ה אימלח) דוקא בכלים שדי להם בהגעלה אז מותר להשתמש בהם צונן בלא הגעלה אבל כלי חרס אסור להשתמש בו צונן בלא הגעלה וכן הוא במגיד משנה פ"ה דחמץ ומצה (הכ"א) אבל במרדכי ע"ד ריש כל שעה (סי' תקסה) דאף בכל הכלים שתשמישן בחמין אסור להשתמש בהן בצונן בלא הגעלה גזירה שמא ישתמש בהן בחמין עכ"ל: **וראיתי** מקצת בני אדם מקילין בחומץ ליתנו בכלי איסור ואומרים דחומץ צומת ואינו נוח לפלוט כמו שאמרו (חולין קיא.) חלטו בחומץ וכו' וליתא דאדרבה בכלי חומץ מפליט יותר משאר דבר כמו שכתב הטור אורח חיים סימן תמ"ב וגבי כבדא שאני כנ"ל ו) ומיהו ע"י הדחה ושטיפה ודאי שרי כמ"ש הרשב"א סוף סימן זה (קצג:) לענין צונן או שאר דברים החריפים: (ה) **ואם** לא יוכל להעבירו כתב באיסור והיתר הארוך (כלל נח דין סו) דאף אם לא נשאר רק מעט אין לו תקנה בהגעלה עכ"ל. ובמהרי"ל (מנהגים הלכות הגעלה ו ריש ע"א) כתב דאם החלודה מבחוץ על הכלי או בשפתו ולא יוכל להעבירו מותר להגעילו עכ"ל: **כתב** בתשובת הרשב"א (ח"א) סימן שע"א כל כלי שיש בו סדקים ט) אין מועיל בו הגעלה רק ליבון דחיישינן שמא נכנס האיסור בסדק ואינו יוצא ע"י הגעלה עכ"ל: (ו) **וכתב** באיסור והיתר הארוך (בהגהות מן הספר שער נח סימן סח) ומיהו קנקנים בשוליהם רושמין אותן האומנים כשהן חדשים ומותר להגעילן וכן כל כיוצא בזה [ג] דודאי נעשה מחדש:

פרישה

וכמיש לדברי ר"י הוא זה וכן הוא בתשו"ר דף ל"ו ע"ד עיי"ש שהביא ראיות לדבריו: (ו) **כיצד היא ההגעלה ישפשף הכלי היטב כדי להעביר החלודה שבו.** בספרי תניא אך אם הזהב מכאן שצריך להעביר החלודה (ואם אינו יכול להעביר ולנקות שלא יטאר מעט חלודה הוי ליה דבר שאינו מקפיד ואינו חולק הגהה. ומימה לי מנלן זה דשמא דוקא לענין חליצה אמרינן כן ומנלן דגבי גיעולי גויים כן) רש"ל. עד כאן המגיה): (ז) **ויש אומרים כו' עד דוקא בכלי שהאש מהלך תחתיו.** דאף על גב לענין ביטול שבת שוין מכל מקום ידוע שאין חומן גדול כל כך ואמרינן כבולעו כך פולטו דוקא. ב"י: (ח) **ואם הוא ארוך כו' מלבנו באמצע.** אבל עירוי אינו מועיל: (ט) **ויורה גדולה כו' יעשה שפה מטיט כו'.** וז"ל רש"י (ע"ז עו: ד"ה כך בשעת פליטה) ובלא שפה אינו נכסר דדילמא לא הוה מסקת גיעולות על השפה בהאי זימנא אבל איסור

[ה] מתבטל בה פעמים הרבה (ו) אם לא העלה גיעולות כל שעה העלה פעם אחת: (י) **או יכניס בה אוד בוער.** הטעם כדי שלא יצטנן המים ואדרבה יוסיף להרתיחן לכן צריך אוד בוער: (יא) **כלי שיש בו טלאי כו' שמה שתחת הטלאי אינו נפלט בהגעלה.** פירוש ומייתינן שמא אמ"כ יפרד הטלאי קצת ממקום מיבורו ויפליט איסור דאם לא כן קשה הא קיימא לן דע"י הגעלה פולט מה שעתיד לפלוט כ"כ כ"י בתורת חיים סימן מנ"א (קנד: ד"ה ומ"ש ואפי). ואין לומר דמייתינן שמא אחת הטלאי יש קצת איסור בעין והוא מפליט ומוזר ומפליט כל זמן שהאיסור קיים זה אינו דאם כן למה צריך להגעילו קודם שיתבר הטלאי יצטפנו קודם שיתבר הטלאי ודיו. אי יש לומר הטעם דהואיל ובלע איסור קודם שהיה בו טלאי זה ואח"כ נעשה בו טלאי זה אינו פולט אותו האיסור ע"י הגעלה ופולטו תמיד מעט מעט כשמבשלין בו

חדושי הגהות

[ג] עיין בשלטן ערוך אורח חיים סימן תנ"א סעיף י"ג:

הגהות והערות

ו) **כלוח** הטעות לאורח מישור שעל ד"מ הארוך הנדפס הגיה דתיבות כן נראה לי מקומו להלן אחר תיבות או שאר דברים החריפים: ז) **גם** בהגהת פרישה הביא דברי הגה"ה זו, ואולי כוונתו להגהות מיימוני פי"ז מהלכות מאכלות אסורות אות ו, ועיין בדרכי משה לעיל סימן קכ אות ב: ח) **עיין** מה שכתבנו בהגהות והערות סימן קכ אות ו: ט) **בכתי"** הנוסח כל כלי שיש בו "פרקים": י) **סברא** זו לא מצאתיה בשום מקום, גם הטור באורח חיים סימן תנא לא הזכירה, והבית יוסף בסימן זה אע"פ שנתן טעם לסברא זו איו (כנה"ג בהגה"ט אות מב):

אל הלכה פסוקה

הגדה

אגדה

הלכה

אגדה

הלכה

אגדה

הלכ

אורח חיים הלכות יום טוב

מדאורייתא אבל י״ל דהתם בגמל שאינו שלו ואדע דאל״כ הא ל״ל לפבעה דביום הקבת לכ״ע איכא איסור תורה:

דיז מ״ש מדברי אסטרו״ן סי׳ עכ״ת בדין העמדת עלוקה מדברי מוס׳ כ״ק (כ״ה) לא אדע מהו שהרי באהטרו״ן הביא שם מזה אבל מ״ש לפקפק במ״ש דבעלוקה אין זה לעזר אם לא שומרים דהא בבהמה גם בעומדת על האבוס שרי להעמידה ע״ג מחובר דמ״מ ניים לה וה״נ בעלוקה יפה תמה וע״ע בסו״ת כ״ת יו״ד סוס״י ס״ב מ״ש ע״ד אהטרו״ן שם:

סימן רמ

לדרב מו״ה יוסף שווארץ נ״י בהרה״ג אבר״ק מאד בארץ הגר:

מכתבו הגיעני וע״ד שאלתו בא׳ סרי׳ איסור יד מעולם והגיה כמה מנים התפלין בימינו שהיא שמאלו וימין כל אדם כמ״ש בש״ע ועתה נחלה נ״ע בחולי ליחות האבריים (לעהמור״ג) על ב׳ ידיו והרופאים עלאו למלות תרופה למחלתו ואי״ל לעשות בהם שום מלאכה ונם אי״ל להניח בעצמו תפלין רק ע״י אחר ונשתתק בחיזה יד יניח התפלין כעת אחרי שעתה ב׳ ידיו שוים. והנה לעכ״ד דכיון דגם בהרגיל א״ע אח״כ בשינוי מכפי שהי׳ חולי׳ כתב השמ״ש המרדכי שרמז אלו המג״א שק״ט וכמהרכי וב״י מבואר דמפרש הא דאמרי׳ בשבת (דף ק״ד) בשולטן בשפי ידיו שוות וכהות לגמרי חולי׳ בחר השתא ובאמת שכבר אחריכו בשו״ת מ״ש (הנספח עם הר המור) סי׳ מ׳ ובשו״ת יהודא יעלה חא״ח סי׳ י״ט בד״ז אם מחויב בתפילין כלל כיון שאינו בר קשירה והעלו דשני מלות הם קשירה והאחה ואין תלוים וב״ז ועש״ש שפסקו דגם כשיליה לו אחר מבארך דהוי שליחו ואף דאיכו ל״מ עדיד אבל עכ״פ נראה דיניה בשמאל כל אדם ובאמת שמצאתי במאירי לשבת (ד׳ ק״ד) שחולק על כל הדין ופסק דגם איסור יד יניח בשמאל כ״א דמיוב תפילין ש״י שיהו נגד הלב ע״ש וגם בשע״ת סק״ל הביא בשם ש״ל שב׳ בשם מהרי״ל אמת שהביא כמה ראיות שגם איסור לא ישנה מכל אדם ולכן אף שהמעבר הנה״ע מ״מ בכה״ג נראה כמ״ש ואיסור שלא יניח בשתי ידיו כמ״ש כה״ג בשו״ת ש״ל החדש מהגה״ל כ״מ מליבאוויטש זיל כמי שרי׳ איסור וכל מלאכתו וכתיבתו בשמאל והניח תמיד תפילין בימין ואח״כ הרגיל א״ע לכתוב בימין ופסק שיניח בשתי ידיו בוחמ״ן ויכתן לנאת בתוחה שהיא שמאל ע״פ הדין ואין לחוש משום בריכה כמ״ש הפוסקים לענין ב׳ נימין ע״ש. אבל מדינא כ״ל שיניח בשמאל כל אדם. ואין לחוש לנאנו על הקודם בכה״ג כמ״ש בתשו׳ ח׳ לקראקא והשגתי על תשו׳ אבני נזר ח״ח סי׳ ג׳ ואכמ״ל:

אבל בנוף ד׳ המאירי ומהר״י אמת הכ״ל יש להפליג אחר לתבו נגד הש״ס דמנחות וכל הפוסקים ואולי כ״ל שיניח גם בשמאל כל אדם ולע״ע:

אגב אבאר במ״ש בבאה״ע בשם חוט השני סי׳ כ״ח דאיסור שהיא בשמאל כ״א גם דיעבד לא יצא ובשע״ת סק״ל הביא בשם נ״ע שחולק עליו והביא מדברי בעה״ע שבבי׳ סי׳ תרל״ז דמוכח דיצא והשע״ת שם ונם בסקי״ל הוכיח משם דעבי״ם באיסור יצא דיעבד בהניח בשמאל כ״א. וכפי הנראה לא סי׳ לפניו אמו׳ הה״ש ושם הביא בעצמו מדברי הב״י ועיטור הנ״ל והוכיח דמ״ש שם נבי לולב ואי עביד איסור יצא דלא גרע מתפילין ר״ל דאף שב׳ שם דבלולב שמאלו בימין דבבנן גם איסור יקח בימין כל אדם דדוקא בתפילין דאורייתא האיסור מנין בימין כ״א אף שמאלו בשמאל משא״כ בלולב וע״ז כ׳ דבדיעבד אם לקח הלולב בשמאלו שהיא ימינו לא דלא גרע מתפילין דאע״ג דמאלו בשמאל אפ״ה איסור מניח בימין כ״א לפי שהוא שמאלו ה״ג בלולב אם נטל בימינו שהיא שמאל כ״א יצא דאף לכתחלה לא תקנו בלולב דרבנן ליקח בחר ימין שלו שהיא שמאלו מ״מ דיעבד יצא כיון דבתפילין של חורה מצוה לכתחלה בכך ליקח בחר ימין ושמאל דוקא דיעבד אם בעשה האיסור הוא ברור ואמת ואין שום משמעות להקל דיעבד בעשה האיסור היפוך מנכי חיובו וגם דיעבד לא יצא כדמוכח מהשיעור הנ״ל שכתב מעמת דיצא דיעבד בלולב משום דלא גרע מתפילין ומוכח דבלולב הנ״ע גם דיעבד לא יצא אם שינה מנכי חיובו ומכ״ש בתפילין דאורייתא כמ״ש המה״ש

מי שהיו לו ליטול לולב בשמאלו וכו׳ מה לו שמאל מה לו ימין וכ״כ דבהא אינו אלא משום עגילה וכו׳ אבל היכא דהקיום תורה על ימין גבי מצורע ועבודה בכהן הם דוקא בימין ואם שולט בב׳ ידיו פלוגתא דרבי וחכמים בבכורות (מ״ה) וכו׳ והכא אינו אלא מצוה בעלמא דבדיעבד לעולם כשר ויוצא וכו׳ ומתפילין נמי הכ״ל מסנע ממלתי׳ דל״כ מנחות (דף ל״ז) דאמר מה לכתיבה בימין אלא מה קשירה בימין ובעיקן מסנע דכתיבה בימין אלא מה מלאכת כתיבה המובה בימין בעיקן ולא כלאחר יד ולא הקפידה תורה בכך מקום איסור יד ימינו הוסף לשון רי״ הלוי טכ״ל. ומבואר להמג״א ומדברים דמתפילין נמי משמע הכי דראה דס״ל דגם הם דיעבד יצא אבל ל״ע שהרי בכותב בשמאל פעור בשבת וכיון דבעיקן דומות דכתיבה ה״ל גם דיעבד לא יצא ומזה ס״ל דאי׳ לעני הפוסקים דכתיבה לבד מליא שהרי בתוספתא פ״ה דשבת מבואר דבשאר מלאכות שבת אינו בשמאלו כמו בימין ודוקא בכתיבה שאין קפידא בכם בתוזה יד ובן הכל תלוי בכתיבה:

סימן רמא

לדרב מו״ה מנחם מענדל דמשק נ״י מקראקא:

ד מכתבו הגיעני וע״ד שאלתו בכלי שאינו של בשר ולא של חלב (הנקרא פחרטו״ע) וב״ח מחתיו חלב. אם מותר לחבור ולהגעילו שיהי׳ לפי שהי׳ לא של בשר ולא של חלב אי דמי לבח דמבואר במג״א סי׳ תקנ״ט שאין מגעילין מבשר לחלב וכן להיפוך והנה רו״מ הביא דאתי׳ מדברי הגמ״ן ור״ת דס״ל נ״ז גבי מדוכה של חבלן דמותר להגעילה וכבר הרגיש בעצמו דשל״ה שבעלה הגעלה ס״ל להתיר דאסורה בין לבשר בין לחלב ומ״ש רו״מ שהרי יוכל לעשות שיהי׳ להכשיר שהוא של חלב אז להיפוך יש לפקפק דמ״מ הקדים שיעשה הסימן אסורה לכל דבר לכן מותר ומה״ט כ׳ הפמ״ג בא״ח סי׳ תקנ״ט שם דלהגיון להעניה מקודם הכלי ואז מותר להגעיל מבשר לחלב וסי׳ תל״ח סק״ל כתב הלבוש דאסור דאיכא היכרא ובלחה״ם ס׳ קכ״ח הביא בשם קיצור של״ה דאם מוכר הכלי לאחר מותר להגעיל מבשר לחלב הרי דבהיכר כל דהו סקילו. וגם בנוף טעמו שלו המג״א שכ׳ בשם מהרמ״ן דלגמרא אתי׳ למיטעי יש לעיין דהא יוכל לעשות רקש לסימן ומ׳ בדמ״א סוס״י פ״ט ויותר נראה בדעת שערמ״ן פ״ד מיו״ט ה״ח דמעמא שמא יגעיל כלי ב״ז וכיון דאתבר בלא״ה שאין בו שום הפסד החמירו בזה ולכן נלכן מותר גם מבשר לחלב ע״ש ולפי טעם זה בודאי יש להקל בב״ר שהרי גם בשיגעיל בי׳ יהי׳ ל״ע בר ל״ע וליכא חשש אבל גם לפי טעם המג״א כיון שאינו מן הדין כמ״ש בשע״מ בשם סמ״ק שפסק להיתר להתיר ואות רק מנהג בעלמא אין להוסיף חומרא כדאתי׳ בה״ג בירושלמי פ״ב בשביעית ה״ד אין מחדשין על הגזירה ואין מוסיפין על הגזירה מה״ט ל״ל לאסר הגעיל מבשר לחלב וגשמש בו. אין חשש איסור בדיעבד כמ״ש כה״ג הט״ז סי׳ ס״ד סק״ב בדין ליקור יתפ״ב דבמה שאסרו משום דאתי׳ למיטעי אין לאסור בדיעבד ומגג״א סי׳ פ״ט סק״ג שכתב לאלן דבאתי׳ למיטעי בטעות אמור יש להתמיר גם בדיעבד מה שאין כן בטעות שאינו אמור ובע״ע בע״ז סי׳ ל״ג סק״ד וב״ל ואתי אות טעות שאינו אמור. ובכיוצ״ב בק׳ בוטשאטש בתו לודי בחבי הגה״ל אבד״ד דשם בעהמ״ת דע״ק ל״ל ומלאתי שכ׳ דלהגעיל מבשר לבשר שאינו לא בשר ולא חלב מותר ואין בזה מנהג לאסור ואם אחר זמן יצלה לייחדו לחמשים חלב ג״כ מותר וגם מבשר לחלב אם עברו יב״ח אלא שיחש בו כלל ג״כ יש להקל עכ״ל. הרי דברי ל״ל

סימן רמב

מכתבו הגיעני וע״ד שאלתו בא׳ שהי׳ל פרה מבכלה ומסרה לאיש אחר שימכרה לנכרי יען כי הוא אינו מוכר לעגלים והאיש הכ״ל שכח מלמכור וביום ש״ק קרבה לגדת ומיד מוכר האיש הכ״ל

(קיב) * שני סכינים (קיג) ולרשום אחד מהם שיהא לו היכר (קיד) ונהגו לרשום של חלב ואין לשנות מנהג של ישראל:

ביאורים

למין שכנגדו ממש [שהם הטעמים האחרונים שהבאנו שם] וטעמים אלו לא שייכי כשעוסק עכשיו בסעודה של מין הסכין וע"ז בא מנהג המדקדקים לחוש שמא ישכח מלעשות נעיצה בין שימוש לשימוש ושמא יבא לאכול מן הפת אחר כך עם המין שכנגד מין הסכין ועוד יש לומר בזה דמיירי אף כשבדעתו לאכול כל הכבר בסעודה העכשוית [וכדמשמע קצת מסתימת לשון הפוסקים בזה דמיירי בכל ענין] שאף בזה נהגו לדקדק להשתמש רק בסכין סתמי לחתיכת פת שמא יבאו לטעות בזה ולהשתמש בו אף לצורך סעודת מין שכנגדו ועוד יש לחקור בעיקר מנהג זה במה דנקטו לה לענין חתיכת לחם אם בדוקא נקטו כן משום דשכיח טפי משאר אוכלים וחששו בו יותר למכשול או שמא ה"ה בשאר דברים יש להקפיד לפי מנהג זה לחותכם בסכין סתמי ולא בסכין של אחד מן המינים דהיינו לפירוש קמא לעיל כשבדעתו לשייר מן האוכל ההוא לסעודה אחרת ולפירוש בתרא שכתבנו לעיל אף כשאין בדעתו לשייר ממנו לסעודה אחרת [והן אמנם שלפי פירוש זה יש לומר דבמקרה שבדעתו לשייר ממנו לסעודה אחרת כבר נכלל הוא במנהג שכתב הרמ"א להיות לו שני סכינים דהא לפי פירוש זה יתכן שפיר לפרש בטעם המנהג שהזכיר הרמ"א דהוא משום דחיישינן שישכח לנעוץ הסכין, ועיין] ואמנם הא מיהת נראה מדנקטו דוקא סכין ששאר כלים ככף או מולג רשאי אף לפי מנהג זה לקנח או להדיח הכלי יפה ולהשתמש בו למאכל סתמי אף שישתייר מן המאכל ויאכלו ממנו גם עם המין שכנגד מין הסכין [דגם במנהג הרמ"א אינו נכלל אף לפי הפירוש השני הנ"ל דגם הרמ"א נקט דוקא שני סכינים] וכנראה שחששו טפי למכשול בסכין הואיל וחשמישו חדיר יותר; אמנם עדיין יש להסתפק בזה לפמש"כ בס"ק ק"ט שהמנהג עכשיו שכל כלי סעודה יהו מחולקים לבשר לבד ולחלב לבד דשמא נכלל גם כן בזה שלא להשתמש בכלי בשרי או כלי חלבי כל שישתייר מן המאכל לסעודה אחרת דשמא יבאו לאכול ממנו בסעודה שהיא ממין שכנגד מין הכלי, וצ"ע בכ"ז: ד' שני סכינים. ועיין בפנים שהבאנו מהפוסקים—שהמנהג שלא להגעיל מבשר לחלב או איפכא דא"כ נמצא משתמש תמיד בכלי אחד ושמא יטעה ולא יגעילנו ועיין בפרמ"ג באו"ח סימן תק"ט בא"א ס"ק י"א [והובא גם במ"ב שם בס"ק, כ"ה] שהמנהג להסריפו מקודם ואח"כ להגעילו ולכאורה קשה דגם בזה איכא למיחש שיטעה ולא יגעילנו בין אחד לחבירו דאף שאין לחוש שיטעה ולא יגעיל כלי שכבר נטרף דבדיל ממאכלות אסורות טפי מבשר

בדי השלחן

משתמשים בסכין של חלב לחתוך את הלחם אפילו כשבדעתו לאכול כל הכבר בסעודת חלב או בסעודה סתמית או שמא ר"ל שמדקדקים בכך דוקא כשבדעתו להשאיר מן הפת ושמא יבא לאוכלו אח"כ בסעודת בשר שאז אין משתמשים בסכין חלבי אפילו ע"י נעיצה, וצ"ע, ועיין מזה עוד בביאורים: (קיב) שני סכינים. כתבו (רמא) הפוסקים שהעולם נוהגים איסור להגעיל כלי מבשר לחלב או להיפך (רמב) וטעם המנהג משום דאם נתיר כן יחזיק אצלו רק כלי אחד וישתמש בו לשניהם ע"י הגעלה בין שימוש לשימוש ויש לחוש שמא יטעה פעם ולא יגעילנו (רמג) אמנם במקרה שמכשיר כלי חמץ לפסח מותר אז לשנותו מבשר לחלב או להיפך דבזה לא שייך הטעם הנ"ל (ועיין מזה עוד בביאורים): (קיג) ולרשום אחד מהם שיהא לו היכר. (רמד) וכן הכפות והמזלגות והקערות וכל הכלים ירשום אחד מהמינים שיהא לו היכר (רמה) אי נמי יקנה לו משני מינים שונים שידע להכיר ע"י זה איזה בשרי ואיזה חלבי (רמו) וכן יכול לקנות סכינים שונים ואז אין צריך לרושמם: (קיד) ונהגו לרשום של חלב. (רמז) שעושים כמו חריצים בשל חלב (רמח) ונותנים סימן לרשום כלי החלב מהכתוב ואת עשרת חריצי החלב. [שמואל א' י"ז] (רמט) ולא ישנה מהמנהג לרשום של בשר דאע"פ שהוא יכירנו שמא יבא אחר לטעות בו להשתמש בו לחלב כיון שרובא דאינשי רושמים בשל חלב:

ציונים

(רמא) מג"א בסימן תק"ט ס"ק י"א וכונא בחת"ם בסימן ק"י וגם במ"ב שם בס"ק כ"ה והוזכר גם בפרמ"ג בטעמנו: (רמב) מג"א שם בשם המכה"ם יפה [ולפי עניה זה גם כליכון לכבסילו מאחד לחבירו בכלל מנהג זה וכן מוכח במג"א שם (זולת כשדרך חשמש בכלי הוא לעולם ע"י בסקה וליכון דאז ליכא למיחש שלא יכבילו, וכמש"כ המג"א שם), וכ"כ הפרמ"ג בטעמנו שאף הליכון בכלל המנהג, וע"ע בשער המלך בכלי יו"ע פ"ד שנעה מדברי המג"א בכל זה]: (רמג) חת"ם שם וכונא בשער הליכון בסימן תנ"ב ס"ק כ': (רמד) ערוה"ש: (רמה) שם וכן נהגו: (רמו) וכמש"כ הערוה"ש לעניין שאר כלים כנ"ל, וכן נהגו גם בסכינים [ולא כמש"כ בחסו' לחדי פז (וכונא בדרכ"ח) שיש לרשום אף בשני סכינים שונים משום דחיישינן שלפעמים ישתמש אדם אחר בסכין החלבי לבשר כיון שאין בו חריצים]: (רמז) ערוה"ש: (רמח) שם: (רמט) לבוש וכונא בפרמ"ג:

צ דיני כחל. ובו ד' סעיפים:

א (א) * * הכחל (ב) (פי' הדד של הבהמה) (ג) * אסור מדברי סופרים שאין בשר

א משנה חולין דף ק"ט:

בדי השלחן

(א) הכחל וכו'. בסעיף זה ובסעיף הבא ביאר המחבר דיני צליית הכחל ובישולו והרמ"א בסעיף ב' חולק עליו בהרבה דינים שנתבארו בב' סעיפים אלו (ה) אלא שבכדי לקצר לא כתבו הרמ"א מילי מילי בלשון יש אומרים אלא המתין עד לבסוף וסידר סברתו הכל ביחד: (ב) פי' הדד של הבהמה. ששם כנוס החלב שלה: (ג) אסור מדברי סופרים. פי' (ד) שהחלב הנמצא בו שלא יצא בחיי הבהמה אינו נחשב מן התורה כחלב לענין איסור בשר בחלב (ג) ונלמד דבר זה מדכתיב בחלב אמו ודרשינן שבא להוציא בהמה זו שמתה כבר ואינה ראויה עוד להיות אם ואין איסור תערובת הבשר עם חלב זה אלא מדרבנן (ד) שגזרו כן שלא יבא לאכול בשר בשאר חלב וכמו שמבאר והולך גדרי איסור דרבנן

ביאורים

בחלב ששניהם מין היתר הא מכ"מ איכא למיחש אם נחיר לו להטריף ולהגעיל שישתמש בכלי אחד חמיד ע"י שיטריפנו ויגעילנו בין כל שימוש ושימוש ושמא יטעה פעם ולא יטריף ולא יגעיל, וצ"ע. ובעיקר מנהג זה כתב במהרש"ם בח"ב סימן רמ"א דבדיעבד אם הגעילו ונשתמש בו שאין אוסרים המאכל כיון שהוא רק מנהג בעלמא עכ"ד ונראה דר"ל ג"כ שמאז והלאה משתמש בו כשמוש שנשתמש בו עכשיו ולא כשמוש דמקודם כיון שכבר נפסק עליו שההגעלה הועילה לו אמנם הא דמשמע מדבריו דכל שעדיין לא נשתמש בו לא הועילה הגעלתו לכאורה לאו מילתא פשיטא היא כ"כ דיש לומר דנהגו רק שלא להגעיל אבל כל שהגעיל הועילה ההגעלה. עוד כתב המהרש"ם שם דמותר לכתחלה להגעיל מבשר או מחלב לשימוש סתמי שלא אסורו רק מבשר לחלב או איפכא והביא כן שם גם מהדעת קדושים ולא הבנתי הסברא בזה דמה הבדל ביניהם ובשלמא במבשל בו מאכל סתמי שאינו חריף יש לומר דהו"ל נ"ט בר נ"ט אבל האיכא למיחש שיטעה ולא יגעילנו ויבשל בו דבר חריף דלית ביה היתירא דנ"ט בר נ"ש כמש"כ הרמ"א בסימן צ"ה סעיף ב' ושוב יעדב החבשיל ההוא עם המין שכנגד המין הראשון [שהרי לצורך זה הוא שורצה להגעיל כלי להיות סתמי שיוכל לערב המאכל שמבשל בו עם המין השני], וצ"ע. עוד כתב המהרש"ם שם בשם הדעת קדושים שאם לא נשתמש בכלי י"ב חדש מותר להגעילו ולשנותו ממין אחד לחבירו וכנראה שסמך בזה על שיטת החכם צבי בסימן ע"ה דלאחר י"ב חדש כלה הטעם הנבלע בדופני כלי ואינו אוסר כלום:

* הכחל אסור מדברי סופרים וכו' לפיכך וכו'. ביארנו הלפיכך שהזכיר המחבר דקאי על היתירא דצלי בקריעה מועטת אף שנשאר עדיין מן החלב בכחל ועיין בסוגיין קי"א א' דכחלא עילוי בשרא שרי רק בדיעבד אבל בשרא עילוי כחלא שרי אף לכתחלה ופירשו בחוס' שם דמיירי בקרעו שתי וערב וטיחה בכותל ובכל זאת לכתחלה אין לצלות הכחל עילוי בשרא ובטעמא דמלתא כתבו וו"ל וי"ל דהכא גרע טפי [מבישול אף עם שאר בשר דשרי לדידהו ע"י קריעה גמורה] דאע"ג שקרעו עדיין נוטף החלב מן הכחל על הבשר וניכר שהוא בעין עכ"ל וכלשון זה של התוס' כתב ג"כ הרא"ש שם ונראה מפשט דבריהם שאף לאחר קריעה גמורה נשארו עדיין צחצוחי חלב בכחל וכן נראה מבואר ברבינו ירוחם נתיב ט"ו חלק ה' אות י"א ע"ש ולפ"ז נראה דגם הא דשרינן בבישול ע"י קריעת ש"ו וט"ב הוא מטעמא דחלב שחוטה רק מדרבנן דאילו היה מה"ת הוה מיחסר כיון שסוף סוף נשאר שם קצת חלב ולפ"ז היה אפשר לפרש הלפיכך של המחבר דקאי נמי אהיתר זה דבישול ע"י קריעת ש"ו וט"ב שהוכיר בסמוך דהוא ג"כ מה"ט דחלב שחוטה רק מדרבנן אמנם רהיטא דלישנא דהמחבר שכתב בסמוך שמשקרעו ש"ו וט"ב לא נשאר בו לחלוחית חלב משמע שסובר כדעת הסמ"ג במצוה קל"ז דלאחר שקורעו ש"ו וט"ב לא נשאר בו שום חלב [ובהה"א דכחלא עילוי בשרא פירש גם הסמ"ג שם דמיירי אמנם בקרעו ש"ו וט"ב ויצא כל חלבו ומכ"מ לא שרינן לכתחלה מפני שלבנונית כעין חלב יוצא ממנו ונסרך על הבשר ונראה כבשר בחלב, עכ"ד, וע"ע בשערי דורא במכונות ועטרת שלמה בסימן ל' ס"ק ג') ולפ"ז לפיכך דהמחבר יתפרש רק על היתר הצלייה ע"י קריעה קצת וכמש"כ בפנים [ועוד יש לדון על מה שכתבנו דאפילו תימא שנשאר קצת חלב אחר קריעה גמורה יש לומר דהיה מותר אפילו היה חלב שחוטה אסור מן התורה דיש לומר דלמיעוט חלב הנשאר יש תמיד ס' בבשר הכחל ומי הבישול וא"ע דאין מבטלים איסור לכתחילה מותר בזה לבשל אף לכתחילה כיון שאינו מחכוון בזה לבטל האיסור רק לבשל בשר הכחל וכסברת הש"ך בסימן פ"ד ס"ק ל"ח דכשאינו מחכוון לבטל האיסור ליכא איסורא דאין מבטלים איסור לכתחילה ע"ש): * אסור וכו'. כתב בגליון מהרש"א

ציונים

(ה) ט"ך: (ב) לבוש וכנ"ל בסימן פ"ז סעיף ו': (ג) במכילתין קי"ג ב': (ד) לבוש: